

MAGYAR LAP

4. évfolyam

Taxa postala plátó
aprobábil Dir. Gen.

maszetter Róbert urnak
Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 255 (1401) szám * Vasárnap, 1936 november 8

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Miért indítani a lavinát?

Írta: Dr Szilágyi Olivér

Népkisebbségi életünk legkényesebb ne-
bántóvirága magyarrá hasonlított zsidóink kér-
dése. A gazdasági, társadalmi, szellemi, törté-
nelmi, népi kérdése bonyolult szövevénye me-
red felénk a felekezeti kívül, mihelyt a fogal-
omnak kifejezést adunk: magyar zsidó. Vagy
akár zsidó magyar! Teljesen mindegy! A kife-
jezés nem a dolog lényege! Előrebocsátom:
nem vagyok a kori divatnak megfelelően zsi-
dóellenes, amennyiben a zsidó kérdéssel való
bátor szembenézés nem minősítik zsidóellen-
ességnek, sőt személy szerint — legszíveseb-
ben örökre kerülni szerettem volna a kérdés
nyilvánosság előtt való taglalását. De a látha-
táron villámként cikkázó komor viharjel
intenek mindnyájunkat, hogy, sajnos, e kér-
dés mellett sem haladhatunk tovább jóakarátú
önkéntes szemlehungyással, mert vannak fogal-
mak, amelyek tisztázásra várnak s az elodázás
sem használ tovább.

A nagy nyilvánosságtól alig észrevett vita
az egyik ilyen komoran intő viharjel. Ez a
vita dr Kiss Árpád ügyvédnek a *Magyar Ki-
sebbség* egyik nyári számában megjelent cikke
nyomán indult el, amihez egy névsort is mel-
lékelt s ebbe lehetőség szerint az összes gyá-
korlódó magyar ügyvédek belefoglalta. Ez a
névsor, állítólag, — nem volt teljes, mert kü-
lönösen a határszéli városokból néhány zsidó
ügyvéd kimaradt. Ez a kimaradás adott vitára
okot. Nemrég az oradeai *Szabadság* egy olyan
száma került kezembe, amelyben valaki Jávör
Bélának a *Magyar Lapok*-ban megjelent előb-
bi cikkével kel átáz birokra, de főleg dr Kiss
cikke körül és minden korlátot, gátlást el-
söprő lendülettel viszi ki néhány magát ma-
gyarnak valló — vagy miért is ne kérkedjünk
— elmagyarosodott zsidó fiskális alkalmi név-
sorkérdését népi életkérdéseink széles sík-
jára.

Reá néhány napra, ugyanez a cikk megje-
lenik a *Független Ujság*-ban is, csak hogy meg-
súlyosabb kitételekkel és Hegedüs Nándor
aláírásával. Őszintén szólva, jobban szerettem
volna, hogy ha már ez a cikk megjelenésre
méltatott, ha azt Hegedüs Nándor alá nem
írja, mert személyét, mint minden hozzá ha-
sonló zsidóét, nagyon is szerettem volna ki-
kapcsolva látni.

Fájdalom, de úgy látszik, ő és hasonlók
vettek fel egy feljűk nem dobott keztyűt és
őszinte sajnálattal látom őt a kanca mészá-
ros reá nem szabott szerepében, amikor Já-
vör felé akként taglóz, hogy dr Kissnek és a
„harminc fiatalembernek” is kijusson.

A jelzők és megállapítások, amelyeket bő-
kezűen szétszórtevez, egyáltalán nem hízogók.
Jávör Béla és dr Kiss Árpád dolga azokra, —
amennyiben és ahogy azokat sérelmesnek tart-
ják, — válaszolni. De a dolgok, ahogy meg-
vannak írva, kényszerítenek mindenkit, akit
az ügy valamennyiben is illet, a tisztázó hozzá-
szólásra.

Mert hogy is minősítsük mingyárt az ele-
jén a *Független Ujság* ordító címét: „Megha-
misítottak egy névsort.” Ez a kitétel súlyos és
bizonyára a címadók leghiggadtabb pillana-
taikban őszintén bánni fogják, miként azokat
a súlyosabb kitételeket is, amelyek a *Szabad-
ság*-ban még nem mertek nyomdafestéket lát-

ni, hogy a *Független Ujság* hasábjain már vas-
tagon szedve rikítsanak.

Nem fontos írom, amíg dr Kiss nem
nyilatkozik, de tudtommal semmiféle hivata-
los pártkezdeményezésből elindított névsor-
összeállítási munka nem volt, holott a cikkíró
ekként állítja be. Dr Kiss és nem más fordult
kérelemmel időnként barátaihoz, ismerőseihez
s ahol ilyenek nem voltak, — pártbeli kartár-
saihoz, a párttitkárokhoz, hogy neki informá-
ciókat adjanak. Akárhogy, de a dolgok így
egész más megvilágítást kapnak s ennél fogva
még kevésbé lehet a dolgot akként beállítani,
hogy ez nem volt egyéb, mint a pártstatistika
meghamisítása.

Meghamisítani csak már valami létező
dolgot lehet, holott pártstatistika mind a
mai napig nem létezik. Ha Hegedüs figyelem-
mel olvasta a *Magyar Kisebbség*-ben dr Kis-
s cikkét, láthatta, hogy a leközöltek egyáltalán
nem viselik magukon a hivatalosság bélyegét.
S ráadásul dr Kiss még kéri azok szíves értesí-
tését, akiket véletlenül kihagyott volna, hogy
utólag őket beírassa. Ugy látszik, — a szíves
értesítést némelyek — elég helytelenül a saj-
tónyilvánosság előtt vélik megadni, mingyárt,
ha az ügy érdeme ezzel hajótörést is találna
szenvadni s a fürdővízzel együtt a gyereket is
kiöntik. De, úgy látszik, az a fontos, hogy né-
melyek érzékenysége a saját feszítődés meg ki-
áltásaival kielégülést nyerjen. Mert miért kel-
lene másként Hegedüsnek túl a Jávör cikkén,
— Kiss Árpádnak is nekigaloppírozni??!

Meggondolkozató dolog, hogy éppen He-
gedüs veti közírói tekintélyét és tehetségét
latba és száll alá e vita száraz lábball át nem
hatolható tengerébe s nem gondol arra, hogy
ezzel is segít nevelni egy csinos tengeri kí-
gyócskát a többi rákfenék mellé.

De miért ez a nagy gar és kérdésnek az
általános népi síkra való sietős kivitele? Vég-
eredményben hány zsidó-magyar ügyvédért
rendezzük ezt a szomorú spektakulumot? Egy
tucat, két tucat? Nagyon szeretném tudni.
De vajjon nem gondoltak-e arra, hogy véltel-
lenül Kiss Árpádnak álmukban sem juthatott
mindez eszükbe tizenhét év kisebbségi ta-
nulságai és a zsidóság nagyrészenek a cioniz-
mus mellett egyöntetű állásfoglalása után.
Nem is adtak bizony ők dr Kissnek semmiféle
etnikai utasítást, mert nem is adhattak. Az
élet nem pártszabályzat s a fiatalabb korosz-
tályok bizony megszokták, hogy a magán és
népi élet nagy kérdéseinél csupán — önma-
gukat találják és más táborban a zsidó kar-
társakat.

A zsidóság áthasonulásának kérdése nem
mai és nem helyi probléma. Kínzó, fájó kér-
dés lehetett ez már a lerombolt zsidó
Főtemplom papjának, a későbbi Josephus
Flaviusnak, a római világpolgárnak, mi-
ként az új időkben Mendelsohnnak a po-
rosz-zsidó bölcésznek. Dizraelinek az angol
külhódítás megnemalkuvó államférfiának, Isac
Rufusnak, a későbbi Lord Roadingnek és sok
másnak a zsidó nevetlenek milliói közül.

Csoda-e, ha a magyar zsidók asszimiláció-
ja is probléma. Széchenyi a maga szabadelvü-
sege mellett is olyan problémának ítélte, amit
elsietett befogadással megoldani nem lehet.

Aztán ez a probléma a felekezeti egyenjogu-
sító törvénnyel nyert papírmegoldást, amikor
a társadalmi, gazdasági és faji erők ellenállha-
tatlannul már túlobogtak az utólagos szentesíté-
éseken. De ami ma zsidó-magyar probléma,
az nem a mi problémánk, hanem a Magyaor-
szágon lakó magyarság, mint államalkotó nép
problémája. Nekünk, mint kisebbségi néptö-
redéknek, semmiféle közhatalmi erők ninc-
sen, amivel a zsidóságot, mint olyant — en
masse — népiségünk egyik alkotó elemévé te-
hetnők és kereteinkben megtarthatók. A mi
erők és hatalmunk szintén hasonló valami,
mint ami a zsidóságot két évezreden át zsidó-
nak megtartotta s ez pedig csak erkölcsi s
nem utolsó sorban vallás erkölcsi.

A zsidóság kétezer éves kisebbségi létét
„gálut”-nak nevezi. A mi gálutunk csak most
kezdődött el. Tagadhatatlanul kétezer éves
előnyben vannak előttiünk időben és óriási tér-
előnyben, hogy népi mivoltukat nem köti a —
tér, míg mi végzetes és olthatatlan szerelem-
mel és ragaszkodással vagyunk eltelve a széles
világ azon talpalatnyi helye iránt, amelyen
születtünk, élünk és meghalunk.

Mit jelenthet tehát mégis magyar-zsidó-
nak lenni? Hegedüs érveléseivel és bizonyko-
dásaival önkéntelenül is megadja a feleletet,
hogy az a zsidó etnikumon felül minőséget je-
lent a magyar jelzőben, a magyarságra méltó-
nak, a jó magyarnak a minőségét. Így talán
még kisebbségi helyzetben is el lehet képzel-
ni azt a csodálatos népi kettőséget, bár ez
mégis csak félmegoldás. Mert a hitványkodó
magyart megbüntethetjük, leköphetjük, de
mégis kénytelenek vagyunk őt sorainkhoz szá-
mítani, akármerre is sodorja botor becstelene-
sége. De soha sem lesz jognak ezt tenni azzal
a zsidóval, aki sorainkból valami okból ki-
válni készül és egyebet nem róhatunk fel ne-
ki. Kétféle erkölcsi parancs, ami kétféle nép-
hez hűz, kivételekkel és minőségi fokmérővel
s emellett a kisebbségi lét szigorú követelmé-
nyei, — meddig lehet ezeket összeegyeztetni
tudni??

Önkéntelen tódulnak ezek a kérdések
előnk, mert megoldásuk számunkra életpa-
rancs, fennmaradásunk életparancsa. Mert a
transzilván magyarság nem többségi magya-
ság. Más a jelentősége, szükségképpen zsidó-
ságának is más jelentősége kell, hogy legyen,
ha képes és akar a követelményekhez ido-
mulni.

Mert, ha ma hallom a szót, hogy „tran-
szilván magyarság”, ez több nekem, mint a ma
felszínének politikai, irodalmi, társadalmi és
népi közléte. Egy hang út szíven a mélyből
és egyszerre hallom fehérre meszelt templom-
toronyaink százados harangjainak ünnepi zúgá-
sát és elfogódon, zöldgyepű-temetőink szen-
telt ihlete. De egyttal ez jelenti nekem az
ezután eljövendő nemzedékek kérdőjeles arc-
vonalat is a századok századaiig. Én ebben
csak egy szerves láncszem vagyok a Mult és Jö-
vő között, függetlenül attól, hogy esetleg más
fajok vére is csörgedezhet bennem, mert nem
a vér, hanem a megszentelő tudat tesz igazán
kisebbségi magyarrá. Ez a mi feltétlen életpa-
rancsunk és a magyar zsidóság, ha velünk akar
tartani, előbb-utóbb felismeri ezt és elszakad
gálutbeli testvéreitől, mert a mi útunkon
nemcsak élőinket, hanem halottainkat is kell
vallálnia. Így kell történnie, mert más a mi
göröngyös útainkon ugye jöhet velünk, köl-
csönös jószándék mellett is előbb-utóbb kény-
telen lemaradni, ha nem teszi népi életünk

erkölcsi életparancsát magáévá.

Már pedig nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt sem, hogy jelen esetben egy kétezereves kisebbségi lét időelölnyével és egy minden viszontagságban tűzállónak bizonyult valláserkölesi erő vonzásával is állunk szemben, amely előbb-utóbb a legállhatatosabbakat és legértékesebbeket is visszaszipkázza függetlenül attól, hogy adott esetben ma ki tapsol Bánk-bán örökmagyar jelenésének és ki lelkesedik Adyért, Bartókért, Kosztolányiért. És hiába mindkét részről a kölcsönös jóigyekezet, mert elkezdett nehéz útonkon, nemcsak ők, hanem az öntudatlan nyelv és vérbeli is könnyen lemarad.

Mellékesen legyen megjegyezve, fáj nekem, hogy Hegedüs észreveszi, hogy „Bánk-bán” nézőterén nem látja ott azt a magyar fiataliságot, amelyet enyhén antiszemizmussal vádol, de nem töpreng azon, hogy vajjon nem lehet-e esetleg zseb- és ruhakérdés, amely őket a zsöllyék és támlásszékek világtól távol tartja. Jó volna annak is utánajárni, vajjon ebben a fiataliságban hány van abban a kivételes helyzetben, hogy könyvujdonságokat, például Uz Bencét vásárolgasson. Ki van ma ebben a fényűző helyzetben?! Dr Kiss adatai egyrészt erre is feleletet adnak. De kövtem, hogy Bánk-bán zsidó tapsolói, Uz Bence vásárlói, Kosztolányi és Bartók rajongói csupán csak zsidó páciensre, ügyfélre, kundsaftra, általában kenyéradóra alapítanak egzisztenciájukat. Ha más nem, foglalkozásbeli megoszlásuk ríktóan ellenmond ennek és másfelől természetes, hogy környezetük lelki mozzanatai iránt megfelelő érdeklődést tanúsítanak.

De minek döfkölődünk a pennahegygel?! És minek a kérdés eseteként ismétlődő kínos sajtópublicitása?! Mondja meg Hegedüs, kinek van haszna belőle, mert én nem tudom. Csak egyet tudok, kár volt, hogy legilletéltelenebbül vetett el egy kockát, sőt elvetni ismételt. Bár ne válhassék oktalan görgeteggé, mely személytelen és vakon pusztít és rombol.

Tekintsünk meddő cikkezés helyett népi életünk száz meg száz gazdátlan terére, amely munkaerőnk, szívünket kívánják áldozatul.

Mert előre haladunk és nem érünk rá hibélődni, hogy ki marad le, ki árul el, ki dob ránk követ és ki ölti ránk nyelvét.

Mi most indultunk el csak a gálatnak. Van erkölcsi összetartó erőnk, csak eszményeink és életparancsunk megfogalmazása még zavaros. Népi fegyelmünk még laza, hiszen mint a fenti vita mutatja, hiába van pártszabályzatunk, még azt sem tudjuk, hogy ki tartozik közénk. De miért is ne vihetnők magunkkal a zsidók egy részét?! A hellen prezeliták annakidején nem tartottak-e velük?! Tudom, nagyot követetek, de a kisebbségi élet követelményei nagyok.

Egész, egyfelénző és nem kétősaépítő emberit kívánnak. Éppen a zsidó történelem hősi fejezetei legjobb példák erre. De — megbocsát Hegedüs és a mögötte állók — ezt nem dönti el a mi cikkezésünk. Erre a választ csak népiségünk könnyeim között felismert és csodált igenlő életereje adja meg a jövőnek és mindenkinek, akik velünk választású elé értek.

(Tárgul-Mures.)

Miklas osztrák szövetségi elnök hivatalos látogatást tesz Magyarországon?

Budapest még időelőltinek mondja az államfők odaérkezéséről szóló híreket

Bécsből jelentik: A külföldi lapok jelentései egyre sűrűbben foglalkoznak azzal a hírrel, hogy Victor Emanuel és Miklas, osztrák szövetségi elnök november végén, vagy december elején Budapestre utazik és az olasz királyt Mussolini is elkíséri. Bécsben lehetségesnek tartják, hogy az olasz király és Mussolini, valamint Miklas budapesti látogatása egyidőben fog megtörténni.

A Neue Freie Presse legújabb számában

azt írja, hogy Miklas utját még nem állapították meg véglegesen. Valószínű, hogy december közepén kerül sor rá. Ez lesz az első eset, hogy az osztrák államfő hivatalos látogatásra külföldre utazik.

Budapesti illetékes helyen kijelentik, hogy ezek a hírek egyelőre csak tervekre vonatkoznak. Döntés még nem történt, úgy, hogy minden illirányu hír nem egyéb pusztá találgatásnál.

NEM FOG AZ UCCÁN PÉNZT TALÁLNI

De utjába fog akadni a MERCUR sorsjegy nagyáruda valamelyik székhelye.

Lépjen oda be, vásároljon sorsjegyet a 12. sorsjátékra, amely most kezdődik és ha nyerni fog, gondoljon arra, hogy követte tanácsunkat.

De menjen még ma az első MERCUR sorsjegyáruda — fiókhöz és

vásárolja meg szerencse-sorsjegyét.

MERCUR

A sorsjáték I. osztályának

A HUZÁSA
NOVEMBER 15-én.

A „Mercur” Kollektura Oradeán

a Dácia Bank Rt. (Menetjegyiroda)
a milliós nyeremények kollekturája!

Budapesten rekonstruálták és bemutatták a régi római orgonát

Budapestről jelentik: Mint ismeretes, az aquincumi ásátások folyamán orgonát is találtak. Ennek a mintegy 80 cm. magas, két szélkamrás, 52 sipes orgonának az alapján hosszú munkával sikerült teljesen rekonstruálni a rómaiak orgonáját.

A rekonstruált orgonát a Szabad Egyetemen előadás keretében mutatták be. Először Nagy Lajos dr egyetemi magántanár tartott igen érdekes vetített képes előadást az orgonáról. Ismertette az orgonának, mint hangszernek multját az ó- és középkoron keresztül. A nagy tapsal jutalmazott előadás után Teller Frigyes dr zenetörténész ismertette az orgona zenetörténeti szerepét.

Előadás után Littasy György adott elő három középkori egyházi éneket, melyeket a re-

konstruált orgonán Mengay Emil kísért nagy művészettel.

Az ásátások folyamán felszínre került, Krisztus után 228-ban készült hangszernek technikai érdekessége is van, az hogy az egyik 13 sípól álló sipsoron úgynevezett „hangolgyűrűket” alkalmaztak. Ezt az eljárást nemrégiben a modern orgonakészítők megint alkalmazni kezdték, azonban mint új eljárást könyvelték el, nem tudva azt, hogy tulajdonképpen egy majdnem kétezereves eljárást „fedeztek fel” újra.

Csodás és elragadó,
állapította meg a közönség,
amely végignézte a

Sikoly a rácsok mögül
cimü filmben a 6 éves csoda-
primadonnát, aki művészi tel-
jesítményben mindent és min-
denkit felülmul.

Jegyeztessen elő jegyet a
SAVOY-ban.

Telefon: 6-40.

V. közlemény.

DURA-REX. A rádiótulajdonosok érdekében szükségesnek véljük az alábbi, hozzánk beérkezett közleményt tudomásukra hozni. A DURA-REX elemek, mint különben már ismeretes, a régebi típusu elemektől abban különböznek, hogy sem szalmiákat, sem pedig savat nem tartalmaznak. Különleges, szabadalmazott eljárás szerint készülnek és úgy raktározó képességük, mint teljesítményük igen magas. A DURA-MŰVEK gyára ezen savmentes elemeket zseblámpák részére és rádiókhoz anódelemekként készíti, melyek azonban mindennemű más elektromos készülékhez is használhatók, amelyek nagy anódáramot igényelnek. A DURA-REX elemek minősége olyan elsőrangú, hogy bátran állíthatjuk, hogy ennél jobb elemek nem kerülnek forgalomba. Tudott tény, hogy különösen a savmentes elemeknél a jó minőség a legfontosabb tényező és ezen kívánalomnak ezen elemek felelnek meg a legjobban. Ha figyelembe vesszük a határtalan raktározó, valamint regenerálóképességüket, úgy megállapítható, hogy a DURA-REX elemek garantálják a legjobb vételi lehetőséget is. Minden viszontelárusítónál kaphatók, műszaki felvilágosításokkal szívesen szolgál a DURA-MŰVEK R. T. Timisoara.

Temetések Oradeán. Völgyessy Imre 25 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Prahova-utcából. — Barbona Anna 81 éves korában meghalt. Temetése vasárnap lesz. (Erdélyi „Concordia“.)

Igy, most már tovább játszhatasz!

„Pansaplast Tapasz”. Késsé kinyújtva helyezendő a sebre. A sebet azonnal higiénikusan elzárja, anélkül, hogy mozgásszabadságában gátolná Önt, vagy, hogy a kötés félrecsuszásától kellene tartania. Szerezze be előre. Magának és gyermekeinek.

Gyorskötés

Pansaplast „Sebtapasz”

MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN, DROGÉRIÁBAN ÉS KÖTSZERÉSZNÉL KAPHATÓ

Magasabbra értékelik a Román Nemzeti Bank aranykészletét

A tényleges devizaárak és aranyérték szerint harmincnegyzésszalékos emelkedés az eddigi névértékhez képest. — A pénzügyérték továbbra is változatlan marad

A pénzügyminiszter magyarázata a nagyfontosságú intézkedésről

Bucuresti. Saját tud. Pénteken egész nap tanácskozások folytak **Tatarescu** miniszterelnök, **Cancicov** pénzügyminiszter, **Constantinescu**, a Nemzeti Bank kormányzója és **Pop Valér** ipar és kereskedelmi miniszter között a monetaris kérdés megoldásáról és este fél 9-kor a kormány tagjai minisztertanácsra ültek össze, amelyen két óra hosszat tartó vita után nagyfontosságú határozatot hoztak. Erről a következő hivatalos közleményt adták ki:

— A minisztertanács jóváhagyta a pénzügyminiszter jelentését, amelyben kéri a tényleges állapot törvényesítését a 38 százalékos jutalékokra vonatkozólag, amit a Román Nemzeti Bank az 1936 évi június elsejei 12223 számú minisztertanácsi határozat értelmében az aranyból fizet és következőképpen felhatalmazta a Román Nemzeti Bankot, hogy rudakban és érmekben levő aranyát értékelje és könyvelje kilogrammonként 153.333.33 lei árral. Az értéktöbbletet, amely az aranyfedezet újraértékeléséből származik, a Nemzeti Bank és az állam között megkötendő egyezmény értelmében a hadseregfelszerelés rendkívüli szükségleteinek céljaira fordítják. A létező tényleges állapot a legalizálás az érvényben levő rezsim fenntartásával nem jelenti a pénz értékének leszállítását, aminek jelenlegi értéke továbbra is megmarad.

Cancicov pénzügyminiszter éjjel fél 12-kor a következő nyilatkozatot tette a sajtó előtt:

— A most elhatározott intézkedések megértésére szükséges, hogy ismertessék a körülményeket, amelyek megelőzték ezt a döntést, amely előre is kijelentem, nincs és nem lehet semmiféle összeköttetésben azokkal a monetaris egyezményekkel, amelyeket devalorizálás név alatt ismerünk.

— Az 1936 év folyamán a belföldi gazdasági és pénzügyi helyzetben javulás állott elő a kormány pénzügyi politikája következtében amely biztosította a költségvetési egyensúlyt és föllendítette a külkereskedelmet. A külkereskedelmi föllendülése s ezzel külkereskedelmi mérlegünk többletének növekedése kedvezően befolyásolta a fizetési mérleget, ami azt eredményezte, hogy

a devizamennyiség, amivel a román közgazdaság rendelkezik, jelentősen megnövekedett.

— Normális viszonyok között a devizamennyiség nemcsak a monetaris helyzetet erősíti meg, hanem a pénzkibocsátó intézet technikai helyzetét is, mert növeli ennek cselekvési lehetőségeit a belföldi piacon. Minthogy azonban a fizetési egyezmények általánosodása következtében a mi kivitelünkért kapott devizák legnagyobb része blokkirozva van, azokat nem használhatjuk fel szabadon, sem aranyvásárlásra, sem más költségek fedezésére. Ez abnormis körülmények miatt

a devizamennyiség növekedése ahelyett, hogy megkönnyítené a Nemzeti Bank helyzetét, megnéhezíti azt, mert a Nemzeti Bank kényszerülve van új kibocsátásokat eszközölni devizák beszerzésére, anélkül, hogy ezeket a kibocsátások fedezésére fel tudná használni.

— Ettől függetlenül a devizáknál bevezetett 38 százalékos felár, amit a minisztertanács határozata értelmében az aranyvásárlásnál is fizetni kell, újabb nehézségeket okoz a Nemzeti Banknak. Hogy véget vessünk ennek az abnormis helyzetnek, amely abból a különbségből származik, hogy a Banca Nationala más áron vásárolta az aranyat, mint amelyen számfelítette a Banca Nationala most újra értékeli a rendelkezésére álló aranyat, 153.333.33 lei áron.

MIRE HASZNALJAK AZ ÚJ ÉRTEKELÉS SZERINTI TÖBBLETET?

A továbbiakban a pénzügyminiszter az így elért értéktöbblet felhasználásáról beszélt, amely az államé, részint azért, mert ezt a műveletet az állam hajtotta végre, részint mert ilyen gyakorlat fejlődött ki az összes országokban, így Romániában is, amelyek ilyen műveleteket végrehajtottak.

— Felhasználva ezt az alkalmat, — mondotta a pénzügyminiszter, — javasoltam, hogy a valutatöbbletből rendezék az állam számos adósságát, amelyek a Banca Nationalával szem-

ben fennállanak, s hogy létesíttessék belőle egy alap, a devizakereskedésből eredő árfolyamkülönbségek és költségek fedezésére, amelyek összesen kb. 945 millió leit tesznek ki. A továbbiakban fennmaradó

tiszta többletet a hadseregfelszerelés parancsoló szükségleteinek fizetésére fordítjuk, amelyekre az állam költségvetése az utolsó két esztendőben igen nagy összegeket iktatott be.

ugyhogynem csak jogunk, hanem kötelességünk, hogy ilyen módon is hozzájáruljunk ennek a nemzeti jelentőségű kérdésnek a megoldásához. Ezzel az intézkedéssel párhuzamosan a Nemzeti Banknak az államkincstár vissza fogja fizetni azt kétféle milliárd leies előlegét, amivel a Banca Nationalának tartozik.

— Így az intézkedések egy létező helyzet normalizálását jelentik, s ezek által nemcsak a kibocsátó intézet technikai helyzete erősödik meg, ami a pénzügyérték erősödését is jelenti, hanem az aranyfedezet is. Ezáltal a Banca Nationala cselekvési eszközei is szaporodnak s nem hagyandó figyelmen kívül, hogy a Banca Nationala különféle címeiken 2995 milliót beszed az államkincstártól. Mindezekből kiténik, — folytatta a miniszter, — hogy a művelet, amelyet végrehajtottunk,

semmiféle formában nem jelenti a lei értékleszállítását, mert a devizák és a lei jelenlegi árfolyamában semmiféle módosítást nem idéz elő, sőt, ellenkezőleg, azt megerősíti

— Ezt a tisztán technikai jellegű művelet részint azért végeztük, hogy az ország nagy érdekeit szolgáljuk a jelenlegi körülmények között, részint, hogy ne billentsük ki a költségvetés egyensúlyt. Hogy ez az intézkedés helyes, azt már az is bizonyítja, hogy az arra vonatkozó javaslatom az összes mértékadó ténnyezők egyhangú hozzájárulásával találkozott.

A pénzügyminiszter kijelentette a továbbiakban, hogy a minisztertanácsi határozatban említett egyezményt az állam és a Nemzeti Bank között már alá is írták. Egyidejűleg a miniszter átadta a sajtónak a rendelkezések egész sorozatát, amelyeket ez intézkedéssel kapcsolatban fogantatosítottak, köztük a minisztertanácsi határozatot, amely pótlólag eltiltja a kompenzációs alapon való kivitel az A) és B) listán foglaltak kivételével és a máig adott engedélyek esedékességét február 1-ben állapítja meg, az A) és B) listák kivételével.

Mindennemű **Rheumás**

fájdalmaknál, köszvény, idegzsába és hasonló megbetegedésekben a Togonal-tabletták biztosan és gyorsan hatnak. Ha orvosok ezrei ajánlják e szert, Ön is bizalommal használhatja. Meglepően kedvező eredmények olyan esetekben is, mikor semmiféle más szer nem használt. Egy kísérlet meg fogja győzni! Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

A stenockerzeeli királyfi

Brüsszel, nov. hó. Az a hely, ahol Ottó királyfi polgári egyszerűségben él, Brüsszeltől tizen-negy kilométernyire van. Csendes vidéki városkában. A kastély, — a királyi családot vendéglátó belga főnemes rezidenciája, — öreg épület. Tő mellett emelkedik, melyet körülölel a vadul burjánzó park, vén fáival és sűrű bozóttal.

A kastély kapui állandóan tárva-nyitva vannak. A stenockerzeeliek nagyon büszkék, hogy Európa legrégebbi uralkodóházának feje polgártársuk lett. Nincs szükség őrre, minden stenockerzeeli úgy vigyáz a királyi családra, mint a szemé fényére... Az alkonyati órában a tájon elömlő vörös fény gyermekkorunkban olvasott mesék zord és titokzatos várkastélyát idézi...

Itt él Ottó királyfi, megosztva napjait puritán egyszerűséggel berendezett dolgozószobájának csöndje, könyveinek magánya és az ösvegetáció szépségével megkapó park meditációs hallgatása között. Élete polgári légkörben folyik, amelynek leglényegesebb alkotóeleme a folytonos munka. Napi munkapenzuma rendkívül nagy. Állandó, éber figyelemmel kíséri a világpolitika folyását. A jelentések, amelyek a különböző fővárosokból a bizalmas politikai értesítéseket hozzák és kiterjedt levelezése, — tökéletesen tájékoztatják. Rendkívüli ítéletre-tesége felfedi az események összefüggéseit. Tájékozottságával mindenkit csodálatba ejt.

Modern ember, erősen szociális beállítottsággal, amely mélyeséges vallásosságából és az emberemlétség tiszteléből ered. Beszédében mindig visszatér a szegények, földnélküliek, munkások és kisgazdák sorsára. Politikai egyéniségét úgy lehet jellemezni, hogy ő nem a népszerűség, hanem a népszerűség, a népért való élet embere.

Rendkívül megnyerő jelenség külsőleg is, nagy dióbarna szemekkel, barna férfias arccal, sudár, deleg termettel. Leginkább nagyatyjára, Ottó főhercegre hasonlít, aki a kettős monarchia egyik legszebb férfijelensége volt. De minden őse között az egyik szent királyra, Szent Lászlóra büszke.

A louvaini egyetemen folytatta jogi és közgazdasági tanulmányait és nemrég szerezte meg a doktori fokozatot. Doktorráavatása nyolc meghívott úr jelenlétében történt, akik közül őt, élükön Griger Miklóssal, magyar volt. A királyfi doktori értekezésének témája a *dunavölgyi népek gazdasági egymásrautaltságának problémáját* tárgyalta. A doktorráavatáson hosszabb előadásban szóval is kifejtette a disszertáció témájának egy részét és igazán megérdemelten nyerte el *summa cum laude* a doktori fokozatot. Ottó királyfi az *egyetlen Európa uralkodó családjainak fejei között, aki nem tiszteletbeli doktor, hanem tudományos munkájának tárgyi elismeréseképpen lett doktorrá.*

Gyermekkorában bencések nevelték. Szent Benedek fia, akik annakidején a magyar népet is először tanították Krisztus igéjére és a betűvetésre. *Blazovich Jákó, Weber Jácint* s a többiek jól megtanították magyarul is. A királyfi legjobban franciául, németül és magyarul beszél.

A magyar irodalmat és történelmet kitűnően ismeri. Ha ideje enged, szívesen elmerül a magyar irodalom titokzatos szépségeivel teli őserdejében, hogy fölverje annak minden csodaszarvasát. A legkedvesebb költője Arany János és igen csodálja Vörösmarty pompás, patetikus szépségeit.

A történelemre nem ad usum Delphini tanították. Teljesen tisztában van a világtörténelem nagy sorskérdésével éppen úgy, mint annak részleteivel. *Székfi Gyula* művét szintén kitűnően ismeri, meg vannak azok könyvtárában és állandóan forgatja őket. De megtalálható ott Erzsébet királyné sokat olvasott könyve is, *Horváth Mihálynak: A magyar függetlenségi harc története* című műve. Még pedig a genfi kiadás, amit a tudós esanádi püspök egykor számkivetésben írt és amely a dinasztia minden hibáját igazán nem stilizált módon, sőt erős szenvedélyességgel bélyegezte meg.

A királyfi mélyen vallásos-kedély, akinek erendő vallásos hajlamát édesanyja bencés-nevelése csak még elmélyítette. Az a vallás-

osság ez, amely elsősorban „lélekben és igazságban” közelíti meg az Istent. Meg van arról győződve, hogy minden ember örökbekezdett vallásának, hitének mélyére hatolva közeledik igazán egymáshoz is. A vallás gyökerén szökent szárba lelkeben mélyen átélte szociális érzése. Száműzetésének vándorútján, gyermek-sége fölött a királyi szegénység, egy nagy történelmi katasztrófától megtaposott fejedelmi szív

bánata ragyogott. Az ő kincse csupán egy szentelt fájdalom maradt. Kitorolhatetlen elményé vált az élet megalázottjainak és megszorítottjainak sorsa és szenvedése s erős szociális fölfogásával megtalálta a Habsburgok ilyenirányú tradícióját. A nagy barokk királynő, Mária Terézia szociális szándékaiban és alkotásaiban, továbbá a jozefinizmus nemesebb, szociálisabb hagyományaiban. Csakhogy ő benne, II. Józseffel szemben a nagy emberi előrelépés és haladás gondolata a történelmi adottság, a vallás és a nemzet nagy értékeinek mélyeséges átérzésével párosult.

Ottó királyfi különben igazán reformista, — Oncken idézi Lassale életrajzában, — alig tud valami nagyobbat és nagyszerűbbet elképzelni, mint egy monarchiát, ha az el tudja magát szánni arra, hogy szociálissá legyen. k. j.

A londoni Claridgeben magyar bazár készül

Felépítik Budapestet Londonban egy jótékony célú estélyre

London, november hó. Mint minden évben, ezúttal is novemberben rendezik meg London legendáshírű, finom hoteljében, a Claridgeben, Anglia egyik legelőkelőbb jótékony célú bálját. Ezen az estélyen azonban (amelyen a szokásos bazárok mellett a többi bál szórakozások is megtalálhatók), különös szín és hangulat fog végig vonulni.

A Claridge gyönyörű három báltermét ugyanis magyar motívumokkal díszítik föl s egyik termében felépítik Budapestet, s a falak mellé a Halászbástya, a királyi vár, a Duna-korzó és a vajdahunyadi vár díszletei kerülnek.

Az angol arisztokrácia hölgyei eredeti magyar népviseletbe öltözöttek fognak árusítani a magyar bazároknak, magyar tokaji aszút és a magyar zene mellett a népművészet és háziipar remekét.

Ezt a nem mindennapi érdekességű bált és bazárt egy jótékony nőegylet céljaira rendezik meg. Ez a nőegylet u. i. a jó társaságbeli hölgyeket a nehéz életkörülmények közé került nők megsegítésére mozgósítja, alapítványokat létesít, s gondoskodik a nők elhelyezéséről, életpályák teremtéséről.

A novemberi magyar bálon részt fog venni VIII. Eduárd király és a királyi család legtöbb tagja s a rendezőbizottság élén maga Mary ki-

rályő buzgólkodik s mindenki, aki szerepet visz az angol udvarnál, a jótékony estély rendezésében is szerepet vállalt s a magyar népművészet bizonyára megérdemelt diadalt arat az előkelő londoni estén.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

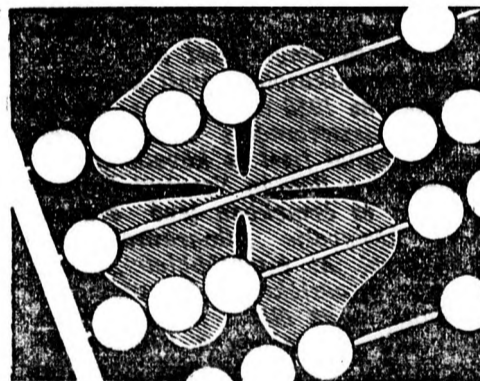
A mediási „Hangya” Fogyasztási Szövetkezet, megnyitandó két üzlete részére két boltkezelőt keres, 1936 november 25-iki belépésre. I. Javadalmazás: havi 700 lei készpénzfizetés, az eladott áruk értéke után 3 százalék, (monopol, liszt és cukor után 1 százalék) forgalmi jutalék. Óvadék: 20.000 lei készpénz és 30.000 lei elsőhelyi ingatlanbekebelezés.

II. Javadalmazás: havi 500 lei készpénzfizetés, az eladott áruk értéke után 3 százalék (monopol, liszt és cukor után 1 százalék) forgalmi jutalék. Óvadék: 10.000 lei készpénz és 20.000 lei elsőhelyi ingatlanbekebelezés.

Mindkét boltkezelő javadalmazása és óvadéka egy félév múlva, a forgalom szerint lesz véglegesítve.

Román és német nyelvismeret is szükséges. A pályázatok határideje f. év november 20. Cím: Dr. Pater Trefán Timotheus, Medias, Mánastire Franciscanilor.

Kiszámíthatja
a
SZERENCSET!

Nem egyszerű állítás ez, hanem matematikai valószínűség. Hála az aprólékos számításoknak, amelyek pontosaknak és szerencséseknek bizonyultak, az AURORA SORSJEGYARUDA a sorsjegyeket olyan készletből árulja, amelyet a BRAZILIAI módszer szerint válogatott össze. Ez a magyarázata a sok milliómosnak a múlt sorsjáték alatt. A számok bizonyítanak. Kérjen felvilágosítást az egész országban mindenütt levő irodáinktól.

LOTERIA DESTAT SORSJEGYET
csakis az
AURORA
sorsjegy-nagyárudánál vásároljon

AURORA szerencsét hoz!

A francia szenátus rosszaságát fejezte ki a tengerészeti alminiszter ellen

Az alminiszter felforgató beszédet tartott az arzenál munkásai előtt

Párizsból jelentik: A francia szenátus csütörtök délutáni ülésén De Monzie szenátor feltehető interpellációt terjesztett elő. Azt kérdezte Blanchot tengerészeti államtitkártól, vajjon ez miért történt, hogy az arzenálban tett szemle-utján a legénység kommunista módra, fölemelt ököllel üdvözölje és jelenlétében az „Internacionálét” énekelje. A szenátor még hozzáfűzte, hogy az interpellációt csak azért terjeszti elő, mert így kívánja az esetet a nyilvánosság tudomására juttatni. Orvoslást és megtorlást annál kevésbé vár, mert a szélső baloldali tengerészeti államtitkár (Blanchot szocialista) maga is olyan beszédet intézett a legénységhez az arzenálban, amit másnak, mint szélső baloldali felforgató porpagandának nem lehet nevezni.

Gasnier-Duparc tengerészeti miniszter, aki a radikális párt tagja, az interpellációval kapcsolatban maga is kijelentette, hogy a fegyvertárban a kormány tagjainak és katonai, valamint polgári hatóságoknak jelenlétében kommunista tüntetések zajlottak le. A katonák az „Internacionálét” énekeltek, pedig a katonai szabályzat ezt szigorúan tiltja.

Blanchot államtitkár válaszában kijelentette, hogy az „Internacionálét” éneklése kizárólag a munkások iránti rokonszenv nyilvánítása volt.

A szenátus végül kézfelemeléssel határozatot hozott, melyben sajnálatát fejezi ki az események miatt és a tengerészeti miniszterre bizzza a további eljárást.

Jó szappán nélkül nincs eredményes arcápolás!

Bármilyen gondosan is ápolja arcborét, — ha rossz szappant használ, az eredmény elmarad. Rossz szappán állandó veszélyt jelent arcboréneki!

Jó szappán az előfeltétele minden szépségápolás eredményességének. Elida Lilas Grand Luxe — különösen enyhe — csodálatos illatu — nagy tisztítóere jével legkényesebb arcborónál is ápolólag hat.

Már torlasz-harcok folynak Madridban

A déli külvárost a nemzetiek elfoglalták. — A falanxisták Madridon belül a vörös hadsereg hátába támadnak

Mostalesből jelentik: Madrid ellen pénteken délután közvetlen közelből megindult az első roham. Pénteken hajnalban hat légitámadást intéztek a nemzetiek repülőgépei a főváros ellen. Ezzel párhuzamosan folyt a tűzérési ostrom Madrid külső erődművei ellen. A nagy tűzérési előkészítés után Varela tábornok csapatai megindultak és elfoglalták Madrid külső erődműveit s a déli külváros vámvonalát. Itt már utcai harcok is voltak az ostromló fehér csapatok és a vörösek között. A Madrid külső erődműveit védő vörös csapatok mingyárt az ágyuzáskor elhagyták helyüket, úgyhogy a nemzetiek azokat súlyosabb veszteségek nélkül elfoglalhatták. Az ágyuzástól azonban az erődművek elpusztultak.

A vörösek a főváros belsejébe vonulva, ott több épületet felrobbantottak, hogy a romokból és törmelékekből torlaszokat építsenek.

A lakosság körében leírhatatlan a rémület. Hír szerint Madridban összeesküvés tört ki és utcai harcok vannak a polgárőrség és az anarchisták között. Egy messze szétágazó katonai szervezet tagjai: a falanxisták besoroztatták magukat a milíciába, hogy kellő időben hátha támadhassák a milíciát. Ez most meg is történt. Ezek az események lényegesen megkönnyítik a nemzetiek feladatát és siettetni fogják a főváros felszabadítását. Erre célzott Mola tábornok már napok előtt, amikor külföldi újságírók előtt kijelentette, hogy

a Madridot ostromló négy nemzeti hadsereghez egy ötödik fog csatlakozni Madrid szívében. Mola tábornok tudott arról, hogy a falanxisták mire készülnek.

Párizsba érkezett jelentések szerint pénteken este már teljes erővel folyt a torlasz-harc Madrid utcáin. A nemzetiek támadását harcokocsik indították meg. Varela tábornok elővédje napnyugtakor vonult be a déli külvá-

rosba. A polgári lakosság a bevonuló nemzetiket leírhatatlan lelkesedéssel fogadta. A házakra nyomban kitűzték a fehér zászlót.

CABALLERO MADRIDBA HÍVTA AZANÁT, DE AZANA NEM MEGY

Párizsból jelentik: A Liberté jelentése szerint a most Barcelonában tartózkodó Azana spanyol köztársasági elnököt Largo Caballero fölhívta, hogy térjen vissza. A felhívásban azt is okul adta, hogy a négy új miniszter hűségesküjét kell az elnöknek átvennie. Azana a felhívásnak nem hajlandó eleget tenni. Azt állítja, hogy gyengélkedik és nem tud útnak indulni.

A spanyol marxista-kormány Madridból Valenciába költözött

Barcelonában a szovjet-köztársaság kikiáltásáról tanácskoznak

Londonból jelentik: A Havas jelentése szerint londoni hivatalos helyen megerősítik a hírt, hogy a spanyol marxista kormány elhagyta Madridot és Valenciába költözött. A fővárosban katonai kormányzó vette át az uralmat.

Sevillából jelentik: Llano tábornok a rádióban közölte, hogy Madrid egyik külvárosa, Villa Verde vasúti állomásért kemény harc folyik. Ez az állomás nemcsak a főváros vasúti forgalma szempontjából fontos, hanem itt van a vasúti anyagraktár és vasúti műhely is.

A francia határ mentéről érkezett jelentések szerint

Madridból állandóan hallatszik az ágyúdörgés.

Az angol követséget átalakították, hogy a még Madridban maradt, közel kétezer angol alattvaló számára menedéket nyújtsa. Az épület tetőzetét angol nemzeti színekkel festették át.

Burgosból jelentik: A madridi hadszíntérről jelentik, hogy a vörös tűzértség visszahúzódott a város belsejébe és onnan akarja lőni a villaverdei és carabancheli nemzeti állásokat. A vörösek röpcédulákkal árasztják el a várost és újonnan érkezett repülőgépekre hivatkoznak.

biztatják a kormánycsapatokat és felhívják őket, hogy végre menjenek már előre is, ne csak hátra

A Havas jelentése szerint a nemzetiek hat hadoszlopa félelmetes nyomást gyakorol Madridra. A nemzetiek csak a front balszárnyán, az Alcorcon és Madrid közötti utvonalon mentén találtak komolyabb ellenállást

Rabatból jelentik: Tetuani jelentés szerint Barcelonában a szovjet nagykövet tanácskozást folytatott a spanyol vörös köztársaságot a madridi kormány birtokában lévő egész területen. Barcelonában az anarchista szervezetek a kommunistákkal véres harcot kezdtek. Több sebesülés történt.

Beck lengyel külügyminiszter Londonban

A kelet európai biztonság és a lengyel zsidó kivándorlás kérdései kerülnek napirendre.

Varsóból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Beck lengyel külügyminiszter az angol kormány meghívására szombaton délben Londonba utazik, hogy visszaadja Eden multévi látogatását. Az „Ewening Standard” jelentése szerint Beck londoni tartózkodása során a következő kérdésekben tárgyal Edennel:

- 1. Az európai biztonság kérdése, Lengyelország kelet európai helyzetének szempontjából és a locarno-i szerződés szemszögéből.
- 2. A danzig kérdés.
- 3. Gazdasági kérdések, főként a zsidók kivándorlása Palesztinába.

Tudvalevően Lengyelországnak van az európai országok között a legnagyobb és legszegényebb zsidó lakossága.

Pribékek és vértanuhősök az égő Spanyolországban

Polgárháború, vagy vallásháború az istentelenség ellen?

Vörös kegyetlenkedések és krisztusi hősiesség a poklok minden borzalmán keresztül

A spanyolországi belháború iszonyu borzalmainak poklából egyre nyiltabb és egyre megdöbbentőbb formában bontakozik ki az a tény, hogy tulajdonképpen már nem is polgárháborúról, hanem vallásháborúról van szó. Azok a rémségek és tömegvérengzések, azok a minden emberi képzeletet felülmúló kegyetlenkedések, amiket a vörös hóhérok nap mint nap elkövetnek, legalább is mind emellett bizonyítanak. Minden rémtettükből, minden terrorrelekményükből az tűnik ki, hogy a sátráni gyűlölet, amely az istentelenség és templomgyalázók tetteiben emberi gátlások nélkül, vérszomjas vadállatok módjára nyilvánkozik meg s papok, szerzetesek és apácák lemészárlásában tombolja ki magát, elsősorban az egyház megsemmisítését s az istenhit pokoli kiirtását tűzte ki céljává.

A pusztulás apokaliptikus víziója, a szörnyű vérfürdő s mindennek a meggyalázása, ami emberileg szentnek mondható, azoknak a spanyolországi menekülteknek az elbeszélése nyomán bontakozott ki először kétségbeesítő és minden emberi képzeletet felülmúló részletekben, akik annakidején XI. Pius pápa előtt megjelentek és borzalmas élményükről beszámoltak a Szentatya előtt.

Eddig kétszáz templom pusztult el Spanyolországban, felbecsülhetetlen értékeivel, műkincseivel egyetemben.

Ezer apáca tűnt el nyomtalanul, akikről sehol semmi hír. Ezek közül az eddigi fellelések szerint kétszázat legyilkoltak, a többiek pedig jóllelt emberek retgették el különböző magánlakásokban. Kétszázötvenhet szerzetest és kétszáz világi papot mészároltak le eddig. Tüszként őriznek, vagy egyéb fogásokban sanyalódnak ötszáz pap és szerzetes, akinek élete állandó veszedelemben forog. Öt püspököt öltek meg eddig válogatott kínzások között és négy püspököt vetettek fogságba. Barcelona püspökéről nincsen semmi hír. Azokat a károkat, amiket a szörnyű templomdúlások és a műkincsek elpusztítása, elrablása jelent, mintegy 500 millió lírára teszik.

Hozzá tartozik a fenti veszteséglistához az a jelentés, amely most érkezett a Vatikánba, s amely szerint az Escorial kolostor százötvennégy ágostonrendi szerzetesét minden előzetes titélet nélkül kivégezték.

Krisztus kínszenvedéseit élte át egy pap, akít arra akartak kényszeríteni, hogy tagadja meg az Istent

Almería és Guadix püspökét is meggyilkolták. Guadix püspökét előbb egy hajón helyezték el, ahol fedélzetet kellett mosnia, később partratulák, s egy bábász tömeg előtt meghurcolva agyonlőtték, holttestét pedig elégették. Almería püspöke hasonló martíriumot szenvedett. Előbb egy hajó fedélzetére hurcolták, ahol alant munkát végeztettek vele, majd partra tették, számos kézzelrússal gyilkolták meg s holttestét, miként Guadix püspökét, elégették.

Toledo és környékének napjaiban, mielőtt a nemzeti csapatok elfoglalták a várost, a forradalmi bizottság parancsára, elfogták lakásán egy Torris nevű papot és arra akarták kényszeríteni, hogy nyilvánosan tagadja meg Istent. Miután kijelentette, hogy Istent sohasem tagadja meg s ezért minden kínhalált kész elszendni, a vörös banditák letépték testéről a ruhákat és vadállati kegyetlenséggel végezték vele. Végigverték nehéz fadorongokkal s aljas szitkozódásokkal végighurcolták az utcákon, ecetet öntve frissen feltépett nyílt sebeibe. Ezek után felöltöztették egy vörös katonai ruhájába és töviskoronát tettek a fejére. Három napig tartott ez a kínszenvedés, ez a martírium, a legválogatottab kínzásokkal, hogy tagadja meg Istent, végül — amikor látták, hogy a legpokolibb kínzásokkal sem képesek Torrist rábírni erre — a falu előtti tisztáson agyonlőtték. Guipuzcova mellett a nemzeti csapatok elfogtak egy vörös katonát, aki megdöbbentő hidegvérrel és cinizmussal vallotta be, hogy Estaquío

Nietos Síguenza püspökét meggyilkolták. Elbeszélte, hogy a püspököt Madrid arisztokrata negyedében találták, ezért hurcolták el és ezért lőtték agyon. Az Osservatore Romano, a Vatikán hivatalos lapja a szerzetesek tömegeinek vértanuhaláláról ezeket a kétségbeesítő adatokat hozta nyilvánosságra:

Cervera mellett tizenöt Clarentin szerzetest, akiket menekülés közben fogtak el a vörös milícia tagjai, minden további nélkül, nyomban agyonlőtték. Ciudad-Real állomáson kiszállítottak a vonatból másik tizennégy Clarentin szerzetest, akiknek előzőleg megadták a kiutazási útlevelet és az állomás épületében agyonlőtték őket.

A kapucinusoknak, akiknek öt virágzó székházuk volt Spanyolországban, hasonló a sorsuk; egyik kastíliai kolostorukat birtokukba

Krisztusi heroizmus és hithűség, amely a poklok minden kínszenvedésén keresztül a halálig kitart

Az állati kegyetlenkedéseknek ezekkel a szörnyű képeivel, az ártatlanok kiontott vérével és a gyujtogatások égreesapódó lángjaitól vérvörösen és tüziprosan izzó pokoli pusztításokkal, állítsuk szembe a krisztusi heroizmust, azt a bátorságot és hithűséget, amely rendületlenül kitart a halálig és minden poklokat le bír győzni!

P. Maroto, a clarentinerek generálisa, aki jelenleg Londonban tartózkodik, megrendítő búcsúleveleket kapott spanyolországi rendtársaitól, akik Krisztusért, az Egyházért és rendjükért a nagy vértanuk halállimárgvető bátorságával küszködtek a legszörnyűbb végre és vállaltak minden kínhalált. Az egyik ilyen levél így hangzik:

„Éljen Krisztus Király! Ha Isten az életem kívánja, nyugodtan halok meg. Életemet szívesen feláldozom a rendemért és Spanyolországért. Nyugodtan halok meg, mert felvettem a halotti szentségeket. Nem tartozom egyetlen politikai párthoz sem, mert ez a rendem szabályaihoz kötődik. Csak feletteseimet s a felőlős tényezőket ismerem el. Ellenségeimnek pedig megharcolok. Titket atyák és testvéreim, rendtársaim éltesen az Ursten Krisztus dicsőségére. Isten veletek! Éljen Jézus Krisztus! Éljen lelkeitekben a hit!”

A katolikus Spanyolország istenhívő lelkei minden veszéllyel, fenyegetéssel és kínhalállal szemben csak két szót ismernek: „Krisztus és Spanyolország!” s ezt a két szót a vértanu halálíg szinte extázisban és fennhangon vallják. A templomokban minden életveszedelem ellen-

P. Maroto a clarentinusok generálisa, aki tartanak és büszkén, halálraszántan viselik a Jézus Szíve és egyéb érmeiket.

Ismeretes, hogy amikor Alkazár hős védőit felszólították a vörösök, hogy szabad elvonulást biztosítsanak számukra, ha megadják magukat — kijelentették, hogy életük utolsó leheletig védik az erődöt s mindössze annyit kértek, hogy engedjenek be hozzájuk egy papot, aki meggyóntassa őket és szentmisét mondjon.

Nem polgárháború, hanem Spanyolország vallásháborúja az istentelenség ellen

A londoni Daily Mail, levelezője nyomán, az alábbi drámai erejű, megrázó élményről számol be:

Alkazár ostromának első napjaiban Moscrado ezredet, az erőd parancsnokát, a vörösök Toledo-ból felhívták telefonon és a következőket közölték vele:

— Fogolyként a kezeink között van tizen-nyolc esztendő fia, átadjuk neki a kagylót, ha akar, beszéljen vele!

És a következő percben az apa már hallotta is a fia hangját:

— Én vagyok apám, mit tegyek?!

Az ezredes hangja meg sem remegett, amint hangosan és hafározott hangon ezt válaszolta fiának a telefonon:

vették a vörösök és kaszárnyát rendeztek be benne. Hat szerzetest legyilkoltak, a többiekről nincsen semmi hír. A rend madridi iskoláját is kaszárnyának degradálták és agyonlőtték a házfőnököt. Kataloniában felgyújtották a Sarria-Barcelona kolostort, amely porig égett.

Giuladaban az iskolát, Manresaban a papnöveldét, Olotban a diákokthont rombolták le, számos Miasszonyunkról elnevezett zárdát birtokukba vettek, meggyalázták és kaszárnyákat rendeztek be benne. Kataloniában húsz kapucinus barátot végeztek ki, közöttük P. Oriolt, akit szintén arra akartak kényszeríteni, hogy tagadja meg Istent. Halála után fejét kövekkel szétverték.

Egy Atochaból menekült dominikánus rendi atya elmondotta, hogy az ottani rendház ötszáz lakóját agyonlőtték; a holttesteket kidobálták az utcára s apácákkal teliszűfolt autókamionokat vezettek át a holttesteken. Ezt a kolostort éppúgy felgyújtották, mint a madridi, torrigosi és olivari dominikánus kolostorokat.

A granadai ágostonrendi kolostort is felgyújtották. A házfőnök P. Ricardo Imas erről a következőket jelenti: Amikor a kommunista csőcselék a kolostor megtámadására készült, negyven munkás éjjel-nappal őrzött bennünket, a felzgatott, vérszomjas bandáktól. Ellenállásukat azonban megtörte a tülerő, fenyegetésekkel félemlítették meg őket, úgyhogy végül is engedtek. Ekkor öt szerzetest meggyilkoltak, a kolostort pedig felgyújtották. A washingtoni Maristen szeminárium arról értesült, hogy a barcelonai Maristen szeminárium egyik tanárát kivégezték és fejét vették.

— Isten nevében megparancsoltam neked, kiáltsd azt: Éljen Spanyolország! Éljen Krisztus király! És azután hősként halj meg, ha kell. Az apád sohasem fogja megadni magát!

Kévessel a drámai telefonbeszélgetés után a vörösök kivégezték Moscrado ezredes tizen-nyolc éves fiát.

De Alkazár hős parancsnoka nem adta meg magát!...

A vatikáni tudósító jelenti, hogy egy tizenhat éves ifjú, aki harcra indult a vörösök ellen, így búcsúzott az édesanyjától:

— Anyám, ne azért imádkozz, hogy ne essek el a háborúban és térjek hozzátok haza, hanem inkább azért imádkozz, hogy győzzük le a kommunizmust s az Urstenet többé ne bántsák Spanyolországban! Ezért én szívesen áldozom fel az életemet!

„Mindenekelőtt a vallásért harcolunk!” — ez a jelszó visszhangzik mindenfelé...

Egy apa, aki búcsút vett gyermekeitől s önként jelentkezett a vörösök ellen, ezzel indult a háborúba:

— Szörnyű az a gondolat, hogy el fogok esni a háborúban és apa nélkül maradnak a gyermekeim, de sokkal rettenetesebb az a másik gondolat, hogy a vörösök fognak győzni és a gyermekeim katekizmus nélkül maradnak!...

... Így küzd a katolikus Spanyolország a poklok szörnyű indulatával s Krisztus és az Egyház védelmében így támadnak új vértanui és heroikus hősei a kereszténység történelmének.

Ez már nem polgárháború, ez Spanyolország vallásháborúja az istentelenség ellen!...

Lehetetlen, hogy annyi vér és életáldozat nyomán elbukjon a kereszt!...

A nemzeti csapatok egyre jobban közelednek Madridhoz.

A fekete pontokkal jelzett helységek már min a nemzetiek birtokában vannak.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Bolgárián: Egész évre 800, fél évre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 leu.
Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Csuji szerkesztő: **dr Sulyok István**
Csuji, Plat. Unirii 13.

Készíteteket nem örvény meg és nem adunk vissza.
Csakis választhatólagos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Átmeneti derülés, élénk szél, de egy-két nap mulva újra eső.

Zürichi zárlat. Párizs 20.17 fél, London 21.22, Newyork 435.25, Brüsszel 73.65, Milánó 22.95, Amsterdam 233.50, Berlin 175, Bécs — schilling 77.50, Prága 15.40, Varsó 81.80, Belgrád 10, București 325.

MIHÁLY NAGYVAJDA NÉVNAPJA.

Holnap, vasárnap ünnepli meg az egész ország Mihály nagyvajda trónörökös névnapját. Ebből az alkalomból a rendőrség felhívja az összes háztulajdonosokat, hogy vasárnap házikat lobogózzák fel, hogy ezzel a külsőséggel is emeljék a nap és az esemény jelentőségét.

HOL VAN AZ EMBERI JOGOK LIGÁJA?
Rómából jelentik: A Szentszék félhivatalosa, az „Osservatore Romano” legújabb számában erőteljes hangon teszi bírálat tárgyává az „Emberi Jogok Ligájának” magatartását a jelenlegi spanyol eseményekkel kapcsolatban. Csodálatos, — fejtegeti az Osservatore Romano, — hogy ahányszor kiváltképpen katolikus ügyek védelmére van szó, az Emberi Jogok Ligája szépen hallgat. Dreyfust annakidején meg tudta menteni az Emberi Jogok Ligája, de mikor a frontarcos francia szerzetesek fordultak hozzá legelőször emberi jogok megvédése ügyében, a Liga elzárkózott attól, hogy a frontarcosok kérelmének eleget tegyen. Mint ahogy most is hallgat, amikor Spanyolországban a legborzalmasabb embertelenségek vannak napirenden. Vajjon — fejezi be fejtegetéseit az Osservatore Romano — az Emberi Jogok Ligája előtt a jog viszonylagos valami? Más Dreyfus esetében és más a francia frontarcos szerzetesek vagy a spanyol katolikusok esetében?

MUSSOLINI MASFÉLMILLIÓ LIRÁT UTALT KI A VELENCEI SAN MARCO TÓVÁBBI RESTAURÁLÁSÁRA. Velencéből jelentik: Az itteni világhírű Szent Márk székesegyház továbbjavítási költségeire Mussolini újabb másfélmillió lírát utalt ki az olasz államkincstárból. A restaurációs munkálatok már évek óta folynak és még évekig el fognak tartani.

Figyelem!

Legelőször perzsa szőnyeg beszerzési forrás, rendelésre és készen. Mindenféle gyapju fonalak és felvő anyagok, mintázott és festett szakszőnyegek nagy választékban. Hozzávaló sodrott gyapju fonalak minden színben csak is a „FORTUNA” szövedőben szerezhetők be. Oradea, Strada Vlăhuja 4. szám, az udvarban.

* A has gyakori toltósága, a rekesz erősebb feltelődése, májtájéki fájdalmak, emésztési nehézségek, gyomorhúhurut és sárgaság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által megszüntethetők és az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértelődések ellensúlyozhatók. Az orvosok ajánlják.

TÖRÖKORSZÁGBAN IS BESOROZZÁK A NŐKET. Istambulból jelentik: Szovjet mintára rövidesen Törökországban is bevezetik a nők katonai szolgálati kötelezettségét. Az erről szóló törvényjavaslaton már hosszabb ideje dolgoznak és a török légügyi államtitkár ezt a hírt egyik legutóbbi beszédében megerősítette.

Az árvíz hozta — az árvíz elvitte. Vulcanból jelentik: Az árvíz a vulcani vasútállomás környékén is pusztított s a megáradt Merişoara patak vize áttörte a gátat s elöntötte Riedl Kálmán fuvaros házat is. A fuvaros gyermekeit és várandós állapotban levő feleségét a padlásra mentették. Az asszony ijedtében a padláson adott életet gyermekének. A fuvaros egyetlen lovát azonban az ár elragadta.

SZÉKELY EMBER LETT A LIPÓTMEZEI ELMEKÓRHÁZ UJ IGAZGATÓ FŐORVOSA. Budapestről jelentik: A dr Fabinyi Rudolf halálával megüresedett lipótmezei elme-egyházintézet igazgató-főorvosi székébe ismét ardeali ember került, dr Zsákó István egészségügyi főtanácsos személyében. Zsákó dr 18 évig volt a dicioanmartini elmeegyházintézet főorvosa. 1927-ben hívták meg az Angyalföldi tébolyda igazgatójává Budapestre. Innen került most a Lipótmezei elmeegyházintézet igazgatói székébe.

* A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kellemetlenül csalódnak, mert a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testszagot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószerve mindenemű saját szag iránt eltompulnak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel meri hívni figyelmét erre a kinos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadással jár szagtalanító és frissítő valódi LYOSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYOSOFORM csak zárt üvegben valódi, kimérve nem kapható.

Nem a Magyar Párt, hanem a Gazdasági Egylet rendez tanfolyamot Ciuc megyében Mercuria-Ciuc. Saját tud. Hirt adtunk arról, hogy az Országos Magyar Párt ciucmegyei szervezete Ciucsumuleu és Lazarea községekben tanfolyamokat rendez falusi gazdálkodók továbbképzése céljából. Illetékes helyről annak a közlésére kérték fel, hogy a tanfolyamokat az Erdélyi Gazdasági Egyesület rendezi, mint amelyek hatásköre és illetősége alá tartozik a kérdés. A tanfolyamok előkészítő értekezletén az EGE részéről résztvette dr Szász Pál elnök, Máriaffy Lajos alelnök, a Mureş Földművelésügyi részéről Mikó Pál elnök és Szeghő Dénes állam-egészségügyi főfelügyelő. Az értekezleten megjelent dr Pál Gábor orsz. képviselő is, valamint több meghívott gazda is. A tanfolyamok megkezdését, feltételeit, helyiségét és az előadókat annakidején, amikor a tanfolyamok engedélyezése megtörténik, közölni fogjuk.

AZ ÖSZI ÁLLAT ÉS KIRAKODÓ NAGYVÁSÁRT Salardon (Bihar megye) november 11-én, szeptén fogják megtartani. A vásárra nagy állatfelhajtást várnak.

* Készüljön a „Vulturii-Sasok” 28-iki országos amatőr foto kiállítására és versenyére!

PLÉBANOS-BEIKTATÁS. Ma, vasárnap a 10 órakor kezdődő szentmisén lesz Mellau István pápai kamarás plébánosi beiktatása az oradeai Szent László templomban. A beiktatás után fél 12 órakor az Immaculata intézet dísztermében a hívek és a különböző hitbuzgalmi egyesületek nevében Belányi Imre mérnök-tanár fogja az új plébánost üdvözölni.

Egy láda szörme kalandja. Satu-Mare. Saját tud. Drattler Wolf satumarei szűcsmester egy ládában huszezer lei értékű szörmet adott fel a vasuton Valea lui Mihaira címre. A láda tiltakozatos módon eltűnt a vasuti raktárból, mire a rendőrség őrizetbe vette a raktárkezelőt és egy fuvarost, akik tagadták a lopást. Most megoldódott az ügy. Egy aiudi cég címére ugyanolyan ládában, mint amilyenben a szörme volt, üveget küldtek. A két ládat elcserélték és az aiudi cég üveg helyett szörmet kapott. Az aiudi cég azonban visszaküldte az értékes csomagot, mire a gyanuba fogott raktárkezelőt és a fuvarost szabadlábra helyezték.

BRASOVBAN LETARTOZTATTÁK RADU OLTEANU VOLT PREFEKTUST, MERT LAKÁSÁN AZ ORSZÁGBÓL KILTOTT NYOMTATVÁNYOKAT TALÁLTAK. Brasovból jelentik: Az állambiztonsági rendőrség ma őrizetbe vette Radu Olteanu dr ismert, előkelő brasovi ügyvédet, a megye volt prefektusát, mert az ügyvéd lakásán háboruellenes eszmetérjesztő nyomtatványokat, Trockij két munkáját találtak, ezenkívül pedig lefoglaltak leveleket, amelyeket franciaországi politikusokkal váltott Radu Olteanu dr. A volt prefektus visszautasítja a vádaskodásokat és kijelentette, hogy azokat a könyveket, amelyeknek árusítását Romániában nem engedélyezték, külföldről kapta oly módon, hogy általa ismeretlen egyének postán küldötték el ezeket a nyomtatványokat címére. Már pedig — azt állítja — nem felelhet az ismeretlen levélküldők tetteiért.

Uj adót vetettek ki a városi társasgép-kocsikra. Satu-Mare. Saj. tud. A satumarei pénzügyigazgatóság rendeletet kapott a pénzügyminisztertől, amely szerint a város területén közlekedő társasgép-kocsikra darbonként és havonként ezeröttszáz lei állami illetéket kell kiróni, amit a vállalkozó minden hónapban pontosan fizetni köteles. Satu-Mare területén jelenleg négy, december 1-től hatkocsi fog közlekedni, ami kilencezer lei újabb megterhelést jelent a amelyet aligha bír el a vállalat. Ezért valószínű, hogy a város tiltakozni fog a pénzügyminiszternél és kérni fogja a rendelet visszavonását.

Halálraítélték Strasser Károlyt

Bécsből jelentik: A leobeni esküdtszék péntek délután hirdetett ítéletet a Farcasanu asszony meggyilkolásával vádolt Strasser Károly bűnyűgyében. Az esküdtszék bűnösnek mondotta ki Strasser Károlyt rablás és gyilkosság bűntettében és ezért összbüntetésésként kötéltálati halálra ítélte.

Az ítélet indokolása szerint Strasser egyedül követte el tettet, vagyis Teodorescu Traian-nak nem volt része a rablógyilkosságban. Strassernek egész viselkedése és vallomása, valamint az a körülmény, hogy az utóbbi hetekben egyáltalán nem említette Teodorescu nevét,

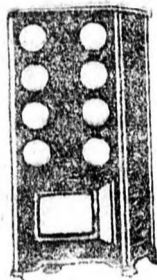
azt mutatja, hogy egymaga követte el a gyilkosságot. Strasser — mondja ezután az indokolás — nem hajlamos a rablógyilkosságra, de tolvajtermészet, félték és aggodalmaskodó, csak azért dobta ki az ablakon az asszonyt, mert félt, hogy fölfedezik a lopást. Miután azonban Strassernek tudnia kellett, hogy az asszony a köves pályán halálrauzza magát, tettét gyilkosságnak kell minősíteni.

Az esküdtszék az ítélet kihirdetése után, kegyelmi tanácsát alakult, hogy döntsön az esetleges kegyelmi felterjesztés ügyében.

* **Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, ekcémák, furunkulások** eseteiben a természetes „**Ferenc József**” keserűviz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos működését és a vért biztosan felfrissíti. Az orvosi tudomány számos vezetője meggyőződött arról, hogy a valódi **Ferenc József** víz mint alapos és kellemes használat mindig kitűnően beválik, miért is szoptató nőknél elválasztáskor kiterjedten alkalmazzák. Az orvosok ajánlják.

Asszonyok és leányok is tagjai lehetnek az oradeai Katolikus Körnek. Pénteken este tartotta a rendes havi igazgatósági választmányi gyűlést az oradeai Katolikus Kör. A gyűlésen beszámolt a választmány arról, hogy a Kör ismét megkapta a játékengedélyt s így a komerc kártyajátékot újra játszhatják a tagok. Másik fontos határozata a választmánynak az volt, hogy ezután a nők és mindkét nembeli fiatalság előtt megnyitják a Kör kapuit. Ezt a határozatot a közeljövőben megvalósítják, hogy a hosszú téli délutánokat és estéket egész családok a Körben tölthessék. A határozat részletes kidolgozására külön bizottságot szervezett a választmány.

Fegyencélzás egy amerikai fegyencélepen. Newyorkból jelentik: A montgomery-i (Alabama állam) fegyház két foglya revolverhez jutott. Kényszerítették a fegyházigazgatót, hogy adja át a villamosközpont kulcsait, majd pedig elvágta a telefonvezetéseket és a világitást kikapcsolták. Tíz fegyenc felhasználta a sötétséget és a falon át mászva, eltűnt. A többi fegyenc lázadást kísérelt meg, de a fegyházőrök gépfegyverrel riasztó lövéseket adtak le, mire a rabok visszaváltak celláikba.

SOK TIZEZER

megelégedett vevő bizonyítja hogy a

„ZEPHIR“

kályha az összes kályhák között a

LEGJOBB

10 kilogram fával fűt **24** órán át.

Gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**

Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan arajegyzéket.

Sikkasztásért elítélt postatisztviselő. Satu-Mare. Saját tud. A ferneziui postahivatalnál nagyobb összegű sikkasztást fedeztek fel és Moza Iuliu postamestert tették azért felelőssé. Az ügyészség Mozá letartóztatta s a törvényszék héthónapi fogházra ítélte. A megtévedt tisztviselőt az ítélet jogerőre emelkedéséig a törvényszék szabadlábra helyezte, de később letartóztatták, mert újabb sikkasztásoknak jöttek a nyomára. A törvényszék másodszer tizhónapi fogházra ítélte Moza Iuliu.

* **Az utcára dobja Ön a pénzt?** Ostoba kérdés, mondaná Ön, de talán Ön is helyénvaló. Szenved-e Ön reumában, köszvényben, izomzsjában vagy más hasonló bántalomban? És gondolkozott-e már azon, mennyi pénzt adott ki mindenféle gyógyszerre, kezelésre, stb.? Nem gondolja Ön is, hogy ennek nagy része hiába való kiadás volt? Fontos, hogy mindig a célszerűt vásároljuk és ha gyógyszerrel van szó, életbevágó fontosságú. Egy ilyen készítmény a **Togal**, amely több mint 15 év óta nemcsak a közhírség, hanem az orvosok bizalmát is megszerezte. Ha reumában, köszvényben, ülőidegszájában, főtájában és idegfájdalmakban vagy náthában szenved, tegyen egyszer kísérletet a **Togallal** is. A gyors hatásán meg fog lepődni. **Togal** oldja a húgysavat és a bajt gyökerében támadja meg. Még elhanyagolt esetekben is meglepő volt az eredmény. **Togal** különben teljesen ártalmatlan a gyomorra, szívre, vesékre és más szervekre. Minden gyógyszertárban kapható.

Az „**Utank**” c. aszkétikus folyóirat novemberi száma megjelent. A gazdag tartalomról kiemeljük a következőket: Blazovich J. O. S. B. Novemberi estékere. — Dr Szivós Donáth O. S. B.: Amiket kihagy számításából a ma embere. — Müller Lajos S. J.: Mennyország. — Pintér József S. O. S. P. Charles S. J. Számosabbak a tenger homokjánál. — Gausz Tibor S. J.: A megéztető malaszt. — G. L.: Szomorúság. — Schmiéd Béla dr: Ha nem akarsz vétkezni. — Endrődy László S. J.: A lelkiélet nagy mestere. — Németh Ferenc S. J.: A természetes és természetfölötti erényélet. — P. Takács Ince O. F. M.: A népek nagy nevelője. — A quadeiupi ezent Szűz. — Az örök világosság fénye. — A feltámadás hasonlaja. — Rovatok. Kérdeztek? — Felénk. — Irodalom. Korda r. t. kiadás. Előfizetési díj egy évre 175 lei. Megrendelhető könyvosztályunknál.

TALÁLT ÉS LÓTT „JEGYES” MADARAK BEJELENTESE. Bihar megye főispáni hivatalának 13262—1936. számú rendelete értelmében felkérjük a lakosságot, hogy ha akár élve, akár pedig döglött állapotban találunk olyan költöző madarat, amelynek a lábán gyűrű van, jelentsek azonnal az államrendőrségnek, ahová vigyék fel a madarat is. Ugyancsak bejelentendők a postagalambok is. Mindezen bejelentések tudományos megfigyelések célját szolgálják, s ezért kéretnék mindazok, akik ilyen madarat találnak, elfognak, avagy lelőnek, hogy haladéktalanul jelentsek a rendőrségen.

* **Kozmetikai hiba.** Elmulasztott szépség-ápolószert sokszor csak nagy igyekezettel, vagy egyáltalán nem pótolható. A bőr ápolására legfőbb parancs a tisztántartás. A porusoknak megszabadítása mindenféle porszemtól, amelyek napoként a bőrre rakódnak. A pudert is el kell esténi, mert a bőr lélegzeni akar. Van egy alkalmas szer, amelyet a bőr is könnyen elvisel és ez a Scherk-féle arcviz. Megfiatalítja az arcot, megszépíti az arcot, csak reggelként és este kell egy kis vattával ezen vízzel letörölni és általa a bőr üdvé és pasztillásterüvé válik.

PUHA ÓLMOT állandóan vesz a Szent László nyaraló r. t., Oradea, Strada Regele Carol No. 5

Ügyvéd és adóellenőr autóstól a Bega-ba zuhantak

A Bega fenekén holtan is a kormánykerék mellett ült Guga adóellenőr. Hogyan menekült meg a másik utas a halál torkából. — Tűzoltólétrán, a karjára kötött kötéllal húzták ki egy órával a szerencsélenség után az áldozatot

Timisoara. Saját tud. Különös szerencsélenség híre rázta fel pénteken késő délután a kedélyeket. Egy, sebes iramban a negyedik kerületi Bega-partra kikanyarodó gépkocsi hirtelen az út szélére fordult s onnan a következő pillanatban feltartóztatlanul lebukdászolva a parttól, a folyóba zuhant. Az autó egyik utasának sikerült az autóból s a vízből kimenekülnie, másik utasa azonban, közismert adóellenőr a kormánykerék mellé szorulva, a Bega fenekén lelte halálát.

EGY GÉPKOCSI „BELEBUKFENCEZETT” A VÍZBE.

Délután öt óra után történt. A negyedik kerületben a kalapgyár és a Somogyi-féle jéggyár közötti kocsitúton óriási sebességgel közlekedett egy gépkocsi a Bega felé. A két gyár közötti derékszögben hajlik az út s a parton foytatódik. A jéggyár udvaráról **Löffler József** főgépész csodálkozással látta, hogy az autó, miután kikanyarodott a part mentén húzódo kocsitúra, hirtelen nekifordul a gyárnak. Mielőtt azonban a járdáig ért, az ellenkező oldalra kormányozták. A gépkocsi egyenesen a folyó felé rohant s máris lefelé zuhant a lejtős parton. A főgépész még annyit látott, hogy — miként mondja — az autó valóságos bukfcencezve, feltartóztatlanul nekiszaladt a víznek, s a következő pillanatban máris teljesen elmerült, utasaival együtt. Nyitott kocsi volt, úgynevezett nyári tetővel.

A főgépész kirohant az utcára s több járókelő is a szerencsétlenség színhelyére szaladt. Többen akadtak, akik világosan látták, hogy az Bega-ba zuhant autón ketten ültek. Alig értek az emberek a partra, egyszercsak a vízből ott, ahol az autó bezuhant, **egy férfi bukkant fel a víz színén.** Hadonászva, mindenképpen erőlködve igyekezett a partot elérni. Többen oda-siettek, karjukat nyújtották feléje és végül szerencsésen ki is húzták. Akadt mingyárt, aki fel is ismerte a halál torkából megmenekült férfit: **Murarescu Vichinte dr.**, közismert ügyvéd személyében.

MEGJELENIK A TÜZOLTÓSÁG

Az esetről értesítették a hatóságokat és csakhamar a tűzoltók egy autója robohott ki a Bega partjára. Az autóról létrát emeltek le s azt süllyesztették a vízbe. A tűzoltók a létráról kampót dobtak a vízbe és avval sikerült az autó fedelét elérni. Így húzták láthatatlanban, az eszűllvedt gépkocsit a part közvetlen közelébe. Fedelének csücske a felszínre került. Egy **Olteanu György** nevű ronafi munkás volt az első, aki a létra segítségével az autó fedelére hatolt és azt letépte. Ekkor a benne ülő adóellenőr feleburja is kilátszott már a vízből. Az **adóellenőr mozdulatlanul ült a kormánykerék mellett: holtan.** Egyik karját messzire kinyújtva.

Most azon igyekeztek, hogy a holttestet kihúzhassák a vízből. Másként nem ment, mint hogy kötelet erősítettek a halott kinyújtott karjára s így húzták ki hosszas erőlködés után az autóból s a vízből. Addigra már óriási tömegek verődtek össze a parton. A hullát a jéggyár udvarára vitték. Megjelent a rendőrség és nyomban megkezdte az eset kivizsgálását. **Murarescu dr.** ügyvédet is kihallgatták. Az eszűllvedt autót nem tudták a vízből kiemelni, ezértként is beállt már a sötétség. Ejjelre tehát a helyén hagyták, hogy azán másnap kelőden felszerelje fogjanak hozzá a munkához.

Murarescu dr. ügyvéd a történeteket a következőképpen adja elő:

„MAJD ELVISZLEK BENNETEKET AUTÓN...”

Délben egy óra tájban az egyik falatozóban találkozott **Guga** adóellenőrrel. Megbeszéltek, majd együttmaradtak és söröztek. Vagy négy-öt korsóval ivott mindegyikük. Az ügyvéd aztán eltávozott az adóellenőrrel. Belföldi kölcsönkötvényeket vittek a belvárosba egy pénzintézetbe beváltani. Ezer leinél többet kaptak a kötvényekért s egy dohánytözsében felváltották az ezres bankot s a pénzt megosztották. **Murarescu dr.** erre el akart búcsuzni a társától, mivel beteg kislányát a szanatóriumba akarta vinni.

— Majd elviszlek benneteket az autóm, — jelentette ki az adóellenőr. **Murarescu dr.** beleegyezett. Együtt elmentek a mentőotthon garázsába, ahol **Guga** Nash-gyártmányú gépkocsiját tartotta. Csakhamar aztán utra is kelt az autón. Amint a Bega-ba értek, hirtelen észrevette az ügyvéd, hogy **Guga**, aki az autót vezette, nekihajt a jéggyárnak.

— Mit csinálsz, te! — kiáltott feléje. **Guga** erre odakapott a kormánykerékhez, nagyot rántott rajta: a kocsi most már az ellenkező oldalra szaladt.

— Csak látom, hogy leszaladunk a parton, — mondja az ügyvéd. — átrobognak egy fűfabokron. Kinyitottam az autó ajtaját, hogy ha lehet, kiugorjam. De máris alámerültünk a vízben. A nyitott ajtón át igyekeztem kijutni a járműből. Sikerült is. S aztán nagynehezen a partra vergődtem ki.

A szerencsétlenség áldozata, **Guga** adóellenőr családos ember volt!

NYILTTÉR*)

Figyelem!

Értesitem a szövet és bélés áru vásárló közönséget, hogy bevezettem a

szigoruan szabott árakat.

Minden egyes darabon a legolcsóbban megállapított ár van feltüntetve, s így a vevő nálam legnagyobb bizalommal vásárolhat.

Székely posztóáruház

Oradea, Piaja Unirii No. 4.

Sas-palota.

Európa titokzatos diktátora

írta: Rády Elemér

Most, amidőn Spanyolország lángokban áll, irtózatos vérözön önti el a Pyrreneusoktól délre fekvő Európát s már-már beteljesedni látszik Lenin hirhedt és vésszes jóslata, hogy a vörös zászlót Oroszország után először Spanyolországban fogják feltűzni — az iberiai félsziget másik kis országa, Portugália nehéz órákat él át. A közvetlen szomszédságban pusztító tűz minden percben átessaphat s esztendő munkáját semmisítheti meg.

És Portugália mégis nyugodt s bizalommal néz a jövő elé. Még néhány esztendővel ezelőtt a nyugtalanság és bizonytalanság országa volt — ma Európa egyik legkonszolidáltabb állama. S hogy Portugáliában a helyzet a szomszédos pusztítás ellenére is, megnyugtató, hogy Moszkva kezei a spanyol pokoltárszomszédságában nem tudtak véres forradalmakat gyújtani, az nagyrészen egy embernek, Oliveira Salazar-nak az érdeme.

Ki ez a Salazar? Európában alig tudnak róla valamit. Még politikai körökben sem tudják, hogy Portugália újjáteremtője Európa egyik legrégebbi, de korra nézve legfiatalabb diktátora. A külpolitika befentesei úgy is szokták nevezni: a láthatatlan diktátor.

Oliveira Salazar egyéniségét ismertetni most két okból is időszerű: mert a spanyol események közepette bebizonyosodott, hogy Salazar diktatúrája időtálló s mert most múlt tiz esztendője, hogy Salazar elhagyta az egyetemi tanári katedrát s elindult politikai pályáján.

Salazar egyéniségében egy igazi katolikus államférfi áll elő. Portugália messze esik tőlünk, problémái idegenek számunkra, de Salazar egyéniségén és munkáján keresztül mégis közel kerül hozzánk, mert például szolgál, hogy a keresztény társadalmi elvek alapján olyan politikai rendszert lehet kiépíteni, amely a közjót és a népi érdekeket szolgálja. Így lesz számunkra Salazar jubileuma is aktuális.

Tíz esztendővel ezelőtt Portugáliában testvérharcok dúltak, pártviszályok ásták alá az ország erejét, az államháztartás deficitje kétségbeesztően növekedett, a széles néprétegek nyomora katasztrófálisan nőtt 1908 óta. Don Carlos meggyilkolásától kezdve jóformán husz esztendő óta keresztül állandó belviszályok, forradalmak dúltak. Csoda-e, ha az ország a főnk szélén állott, amikor Gomez de Costa tábornok 1926-ban átvette a hatalmat s katonai diktatúrát léptetett életbe? De a bajok már oly nagyra nőttek, hogy a katonai diktatúra ideig-óráig segített, de ha egy helyen eredményt ért el — a másik helyen újabb és újabb bajok léptek fel. Az államháztartás deficitje már államcsőddel fenyegetett s a fejtelenség napról-napra nőtt.

Ebben az időben a coimbrai egyetemen a számtant egy, a politikai életben ismeretlen, de a tudományos világ előtt köztisztelőben álló tudós, Oliveira Salazar tanította. Csendben, magabavonultan élt, csak a tudománnyal foglalkozott. Tanítványai tudták róla, hogy valószínűs matematikai zseni, a pénzügyek kiváló ismerője, aki ugyan irtózik a politikai fórum zsvajgásától — hisz amikor egyszer megválasztották képviselőnek, harmadnap othagyta a parlamenti cirkuszt. — de aki olyan felkészültséggel rendelkezik, hogy talán még Portugália zilált pénzügyi viszonyait is rendbe tudná hozni.

Amikor a legkétségbeesztőbb volt az ország helyzete, 1926-ban valakinek az az ötlete támadt, hogy a pénzügyek vezetését Salazarra kell bízni. A katonai kormány meghívta pénzügyminiszterének, Salazar vállalta az emberfeletlinek látszó feladatot. Heteken keresztül éjjelt nappallá téve dolgozott, az emberek nem

látták, nem tudtak róla, bezárkózott dolgozószobájába. Nagy ritkán kiadott egy-egy beszámolót, vagy rendeletet s mire Portugália népe ráért volna felocsudni, az ország gazdasági helyzete egyensúlyba került, a költségvetésekből eltűnt a deficit, sőt — mi több — itt-ott már fölösleg is mutatkozott. A Gomez de Costa-féle katonai kormány kevés sikert tud elkönyvelni, de a legnehezebb és legreménytelenebb kérdésben, a pénzügyek terén — teljes sikert aratott, az egyetlen civil — Salazar jóvoltából. A portugál nép ekkor döbönt rá, hogy a halkszavú, egyszerű paraszt származó titokzatos Salazarban milyen zseniális politikust nyert. A csendes számtantanár elsőrangú gyakorlati embernek bizonyult. Az az ember, akit néhány hónappal előbb mindenki kétkedéssel fogadott, aki, mint a katonai kormány civiltagján, még múltat is, — egyszerre nemzeti hős lett. A portugál politika nem tudta többé nélkülözni s amidőn egyszer egyik szanálási tervét a kormány nem akarta magáévá tenni és azért lemondott, visszavonult vidéki magányába — onnét kellett visszahívni a lisszaboni miniszteri palotába.

Ekkor már legendákat beszéltek róla Portugáliában. Pedig az igazi Salazar, a nagy államépítő csak ezután mutatkozott be. Gomez de Costa tábornok 1932-ben lemondott és általános kívánságra utóda Salazar lett. A számtantanár, aki egy formai diktatúrát örökölt államépítési tervek nélkül — hozzálátott, hogy egy új Portugáliát építsen fel. 1933-ban elkészült új alkotmánytervezete s még ez év márciusában a népszavazás óriási többséggel elfogadta. Ezzel megadatott Salazar-nak az az alap, amelyre építenie lehet annak, akiben arra megvan a tudás és a bátorság. És Salazarban megvolt.

A Salazar-féle alkotmány megalkotásánál példaképpen ott lebegett Mussolini nagy államépítése. Azonban Salazar megértette Mussolini szavait, hogy a fasizmus olasz államrendszer, amelyet nem lehet egyszerűen lemásolni. Az olasz narancsa — jól tudta — idegen talajban nem vet gyökeret. Amikor Salazar a portugál kormány rendi állam alapjait fektette le, a portugál népi lélek adottságival számolt. Átvette a fasizmusból, ami átvehető, de ezt is hozzáidomította a portugál népleki alkatához. Hogy ez mennyire sikerült, arra az egyetlen érv a Salazari-állam hároméves múltja, amely alatt az új rendi állam fényesen kiállta a próbát.

Ennek az új államrendnek a gyökerei a keresztény társadalmi etikában nyugszanak. Az állam nem cél, — és ebben különbözik a totalizmust hirdető államrendszerektől, hanem eszköz az egyedek, a nép jóléte érdekében. A társadalom organikus felépítettségét veszi alapul ez a portugál rendszer. Az állami élet alapja a hivatási rend és a család. Politikai jogai a rendeknek és a családnak van, aktív és passzív választójoguk csak családfőknél van. Ezzel a liberáliszmus által szétrágott családi közösséget Salazar ősi patriarchális alakjában átmentette az új rendi államba.

A nagy alkotmányreform után rohamlépésben következtek az egyéb reformok. Ezeknek a legnagyobb része gazdasági jellegű és a termelés újjászervezését célozta. De amellől egy egész sor szociális jellegű reformot vezetett be. A nagyarányú portugál telepítési akcióval új kisbirtokos réteget teremtett, a munkálakások ezreit építette fel, a munkanélküliséget minimálisra redukálta, új közoktatási rendszert léptetett életbe s ma a hirhedt portugál analjabetizmus megszűnőben van. Portugália valósággal újjászületett, béke és rend lett urrá s egy esztendővel ezelőtt Salazar

BOSCH

A legmegbízhatóbb alkatrész minden járműhöz. Minden szaküzletben kapható! Romániai vezérképviselet: LEONIDA ÉS TARSA, Bucuresti és vidéki fiókjai.

Tökéletesen megfelel ennek a feltételnek kocsija, ha BOSCH jelzővel int az utfordulóknál és BOSCH-stop hátsólámpával, valamint a többi megbízható BOSCH felszereléssel indul utra. A BOSCH-gyártmányok minden szaküzletben kaphatók.

odáig jutott, hogy a diktatúrát is felszámolhatta s visszatérhetett az alkotmányos élethez, amely a rendi parlamenten nyugszik.

Az alig negyvenéves Salazar tehát Portugália megmentője lett. Csendes, szerény egyénisége azonban a sorozatos sikerek után sem változott, megmaradt annak, aki tiz évvel ezelőtt volt, amikor a lisszaboni miniszteri palotába mehívták. Most is ugyanígy él, éjjelt nappallá téve dolgozik, nincsenek nagy pózai. A láthatatlan diktátor, Európa legfiatalabb diktátora egyúttal Európa legerényebb diktátora is. Vagyont nem gyűjtött, tiz év alatt szegényebb lett, mint egykor, egyetemi tanár korában volt. Miniszteri fizetéséből csak annyit vesz fel, amennyi megélhetéséhez szükséges, a többit a szegény-kaszának juttatja. Lakása szerény, egyetlen díszes a hatalmas, több ezer kötetes könyvtár. Az utcán, nyilvános helyeken ritkán látják. Csak néha sikerül megfigyelni, amikor egy-egy templomba megy s ott hosszan, mélyen imáiba mélyed. A diktátor imádkozik... Mert Salazar mélyen vallásos ember, minden tetteiből az átél, életté lett katolicizmus szagzik ki. Környezetében azt mondják, hogy napiáldozó... De vallásossága sem a fórumnak van szánva, nem kérkedő, hanem láthatatlan erőforrás, amelyből minden tette táplálkozik.

Salazar politikai pályafutásának most ünnepli tizedik évfordulóját. Mögötte Európa egyik legrendezettebb, legkonszolidáltabb országa áll. Egy új Portugália felépítését ünnepelhetné most — ha a tizéves jubileumot engedné megülni. De Salazar, a láthatatlan diktátor nem ünnepel és nem ünnepeletti magát. Ő a kényszernek engedett, hogy hazáját megmentse s ha elvégezte feladatát, halkan és szerényen akar elvonulni, olyan csendben, mint ahogyan jött... Mögötte egy rendezett ország áll, már előtte azonban ott tombol a spanyol tűz és vérferteg. Vajjon mi lenne ma Portugáliából, ha tiz év előtt a csombrai egyetemi tanárt nem hívják meg a miniszteri székbe? A spanyol lángok talán már Portugáliát is porrá égették volna... Salazar, az államépítő bebizonyította, hogy minden forradalom ellen csak egy biztos fegyver van: a keresztény társadalmi rend és igazság megvalósítása. Salazar ezt építette ki és ezért lett Portugália megmentője. A portugál diktatúra programja egy mondat: „A ben da nação”. „A nemzet javáért!” És ez a mondat az igazi program. Salazar bebizonyította, hogy mit jelent, ha ennek az egy mondatnak mély értelmét komolyan vesszük!

Jácint Testvér, a huszár

Irtá: P. Trefán Leonárd

A kilences huszár volt a hádsereg legdere-kabb, legvitézebb katonája. Ezek közé tartozott Jácint Testvér is. Én ugyan nem láttam soha élesre kipödört hosszú bajuszát, sem zsinóros szép mentéjét. Valószínű azonban, hogy bajuszkendőjét is használt, mert vitéz huszár volt Jácint Testvér.

Eredetileg botos volt. Nem olyan angrószista, inkább kicsi kereskedő. Fűszeres. Mint ilyen került a huszárokhoz. A Gondviselés útjai csudálatosak és mi hiába akarjuk megfejteni, hogy miként lehet egy fűszeresből huszár... Az lett és pontum. Az más kérdés, hogy cukrot, lisztet, kocsikenőcsöt kiméregeni sokkal könnyebb, mint a harapós huszárlóvat megülni. Ezt az őrmester úr megfelelő kémélettel tudására is hozta Jácint Testvért, mint huszárnak:

— Hajja maga botos úr, úgy ül azon a lovon, mint a majom a köszörűkövön... Hát má métt nem született püspöknek, vaj kínai császárnak...

Ezek a mondások itt az enyhébbek. A többi nem nyomdafesték alá való. De nyilván az őrmester úr sem azért mondta, hogy márványtáblára vessük azokat. Szép volt az a huszárellet. Kiszolgált Jácint Testvér becsületesen a három esztendő. Vannak a három esztendőnek némely titkai, az ezredes úr sánta kutyájáról, a csokiról és más egyebekről, de ezek maradjanak a huszárezred titkai. Jácint Testvér hazajött a fényes huszárelételeből és beállott mingyárt botosnak. Visszakerült a régi üzletbe.

Egyszer valamikor, régen volt, a kilenceszáz évesekben, fiatalember lépett a szobámba. Csinosan volt öltözve, fehér szegfű volt a gomblyukában. Még azt hittem első tekintetre, hogy házassaladó személy. Gondoltam, hogy ellátom jó tanácsokkal és átküldöm a plébániára. Mondtam is neki ilyesmit, amire ő mindig mosolygós arccal azt felelte:

— Igen, kérem, én nőszülni szeretnék. Megtartanám eljegyzésem a szegénység úrnővel. Szeretnék belépni Szent Ferenc rendjébe...

Botos, huszár, ismét botos, most pedig barát. Ez Jácint Testvér! És úgy látszik, most már véglegesen és mindörökre Szent Ferenc gyermeke. Mohón szította magába a szerzetesi élet szellemét. Ő is, mint Szent Ferenc, a kereskedői élet bolti köpenyét a csuhával cserélte föl, hogy amint az evangélium példázata, kereskedjék a rábízott talentumokkal. Huszárlóval ugyan most nem volt baja, de lószelidítés, lovasroham helyett a szentségi Krisztust szolgálta, vitézi strázsálás helyett az adoráló elmélkedések lelki művészetét gyakorolta. Beöltözése napján a katona meghoszszulta magát a csuhán, mert megboltolt a hosszú köntösben és a nagy tál töltött káposztát a tállal együtt kiborította az ebédlő padlójára. A tál épségben maradt, a csuha is, csak az ünnepi ebéd szexvedett vereséget. Sajnálattal kellett nézni az illatos töltöttkáposzta roncsait a padlózat deszkáin. Jácint Testvér, a volt huszár, gyorsan kanalizott, mentett, amit menteni lehetett, de az illatos káposztának mi már csak az emlékeivel maradtunk.

És maradtunk Jácint Testvérral, a huszárral. Első, aki a rendi nyomdában dolgozni kezdett. Betükatonákat sorakoztatott szedőlécre és a hajóra, tördelt, korrigált, gépbe rakott, gépeket kezelte, festékezett, olajozott. Mindent dolgozott, ami nyomdai, gépmesteri, könyvkötészeti szakmához tartozik. Dolgozott hűséggel, megadással és öntudatosan. Alig látam még nyomdászembert életében, aki annyira értelmiséggel állott volna a betűtermelés frontján, nagy lelki hivatással, hogy ő most az emberi műveltséget szolgálja álmos, festékes, vagy enyves kezeivel. A gépeket nagyon szerette, mert amint mondotta, ezek tanítják meg az embert pontosságra, hallgatásra és kötelességtudásra. Milyen pontos is egy nyomda-

gép! Ilyennek kell lennie az embernek, a szerzetesnek! Jácint Testvér azért szerette nagyon a gépeket, mert a lelkiélet tanítómestereinek tartotta őket. A gépnek ugyan nincs lelke, de van az embernek és aki lelkiséggel dolgozik a géppel, megszokja azt és mintha gondolkodna is, engedelmesen végzi el kiszabott feladatát. Jácint Testvér szerint a gép és ember egymásra van utalva. Az újkori technikai gépkultúrában nem szabad az imádságos lelket elhanyagolni, hanem a mi lélekéből az acélnek is lelket kell adni. A gép

RIADÓ

Hajrá! Utánam!
Krisztussal vagyok életben, halálban.
Mögöttem
kőd és por lepi be, ahonnan jöttem, —
inség, nyomor, gond
vont szép cél, nemes eszme elé kordont,
de hitehagyottak
hiába küldenek átkot a csillagoknak
vérbe vesztet el
hol ők vannak, a gondolat s az ember.
Rajta! Nyomomba!
Ne térítsen el szó, pénz, árok, bomba,
a szegények
velem jönnek s Krisztus nevével élnek!

Harcra! Harcra!
Sápadjon el a rablóterror arca:
A munka
teremje meg gyümölcsöt számunkra,
kik éhes
testtel nem jutottunk, csak szenvedéshez.
Rajta! Rajta!
jőjjön, ki lelkét szennybe nem takarta!
S bár bomba
csapjon is acélt izzó homlokunkba,
s árok
legyen a sirunk, ahol porrá válunk,
Krisztus
nevében lesz még a szegénynek is juss,
s győzni fognak a koldusproletárok!

HUZELLA ÜDÖN.

nem átok, hanem áldás rajtunk! Magasabb kultúra eszköze.

Egy ilyen szerzetes barátfráter valóságos bölcs a napi életnek. Nála a világnézet eleven életfogalommal lesz. Életszemlélete nem áll a család, a társadalom, a nő, vagy a gazdasági szeszély befolyása alatt. Nyugodt és biztos kedélyvilágával higgadtan és biztosan él az eszményiség szolgálatában. Él, dolgozik és boldogul.

Jácint Testvért nem zavarta meg soha semmi. Elkövetkezett a háború. Menetszázad, front, lövészárók, sebesülés... Ez az ember olyan higgadt volt, mint aki igen nagyon biztosra veszi minden dolgát. Berukkolt ő is, mint más. Csakhogy azzal a rendületlen egyszerűséggel és eredetiséggel, mint Szent Ferenc lenn Egyiptomban a szultán táborába. Berukkolt Jácint Testvér is a többi huszárokkal, de a barátcsuhában. Ő is ott rendezte katonaládáját az udvaron. Meglátták az ezredirodából. Az ezredes maga elé hívatta:

— Hát maga mit keres itt? Hát maga miféle?

— Ezredes úrnak jelentem alássan, én ferencrendi barát vagyok. Most bevonultam én is...

— Nohát ha barát, akkor legyen barát. A barát nem lehet huszár, sem pedig a huszár nem lehet barát. Takarodjék innen haza a templomba...

Jácint Testvér kihúzta magát huszárosan és sietett vissza a zárdába. Engedelmeskedett.

Ha pedig ismételt mozgósításkor újból hívták, ő ment készséggel, hogy beálljon a menetszázadba, de az őrnagy, vagy a századparancsnok ismét elkergette és ilyeneket mondott neki:

— Maga azt hiszi, tisztelendő úr, hogy mi imádkozni megyünk a harctérre. Menjen haza és imádkozzék érettünk is. És a barátok úgy sem tudnak megélni maga nélkül. Ha maga is háborúba megy, ki rázza a templomban otthon a kicsi csengőt...

Jácint Testvér mindig kimaradt a menetszázadból. Nagyon kérték a testvérek, hogy legalább egyszer jöjjön haza huszáregyenruhában. Lehet, hogy nem adtak neki, de mi inkább hittük, hogy nagyon hűséges volt Szent Ferenc egyenruhájához. Pedig mi ugyancsak szerettük volna látni Jácint Testvért, a huszárt. Látni őt piros nadrágban, félrekapott sapkával, hosszú görbe karddal és meglátni azt is, hogy milyen lehet a majom köszörűkövön...

COLECTURA OFICIALĂ

székhely Bucuresti, Boulevard Elisabeta 3, és Cluj, Str. Regina Maria 48.

A Colectura Oficială állandóan nyilvántartja az eladott és a szabad sorsjegyeket, megőrzi a számot az utolsó pillanatig és a legnagyobb gondot fordítja a játékosok kiszolgálására. A „Colectura Oficială” fizette ki a legtöbb nagy, közép és kis nyereményeket az eddigi sorsjátékok alkalmával.

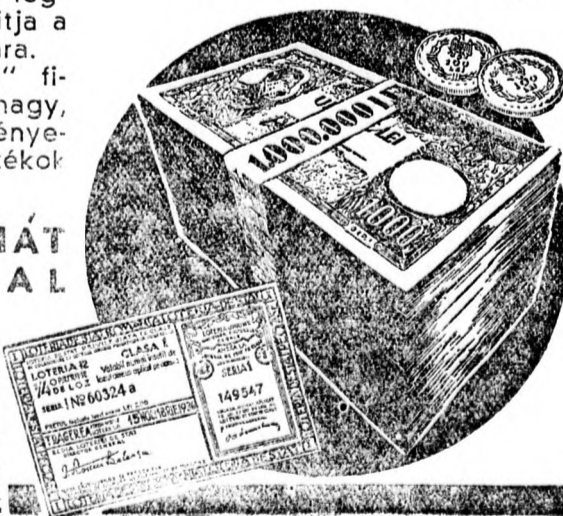
JÁTSSZON TEHÁT BIZALOMMAL

COLECTURA OFICIALĂ SORSJEGYÁRUDANÁL

Huzás november 15.-en.

A Colectura rurală a oficiilor poștale

az Allami Sorsjáték sorsjegyeit az országban mindenütt található irodái révén, a falvakban pedig a levélhordók útján árulja.

ittették. Papok építették számukra az első kőházakat. Papok tanították meg a földművelésre és a különféle háziiparokra. Szerzetesek nyitották meg az első iskolákat és ők tanították meg a föld egyszerű népét idővel a betűvetésre is. Minden falu központjában templom állott. A templom mellett papi-lak és kis iskola. Papok voltak a nép vezetői, tanácsadói, barátai az élet minden vonatkozásában.

Az Egyház nem ismert számmazásbeli különbséget ember és ember között akkor sem, amikor az államok alkotmányai és törvényei széles és áthághatatlan árkokkal választották el egymástól egy és ugyanazon népfajnak a születés véletlenjéül függően ide-oda származott egyedeit. Amikor a jobbágyorsból más, rangosabb, több jogú osztályba felemelkedni lehetetlen volt, egyedül az Egyház volt az az intézmény, amelyen belül a tehetséges jobbágy fiú minden akadály nélkül a legmagasabb méltóságokig emelkedhetett. Az Egyháznak ez a szent, igaz és tiszta demokráciája mindennél előbb és mindennél jobban hozzájárult ahhoz, hogy a társadalomnak rétegződésében ezek az igazságtalan válaszfalak később lassanként leomlottak.

Ma is az Egyház az, aki évtizedek óta a legtöbb megértéssel viseltetik a falu bajai és szenvedései iránt és aki a leghatározottabban követeli a falu problémáinak sürgős megoldását. Magyarországon a múlt hónapban zajlott le a katolikus nagygyűlés. Ennek a nagygyűlésnek egyedüli tárgya a falu volt. Az 1937. év munkaprogramjával a falusi emberek sorsával való komolyabb és lelkiismeretesebb törődést tűzte ki a magyarországi Katolikus Akció vezetősége.

Azt kérdezhetné valaki ezek után, miért szükséges külön is hangoztatni az Egyház részéről ezt a törődést, amikor — mint fentebb láttuk, — az Egyház eddig sem hagyta magára a falu társadalmát. A felelet a kérdésre egyszerű és világos: a Katolikus Anyaszentegyház azért foglalkozik most „különösen” és „intenzívebben” a falu problémáival, mert azt látja, hogy mások, olyanok is törődni kezdenek vele, akik a keresztény faluaknak inkább ellenségei, mint barátai. Hamis próféták töltötték fel tanyájukat a falusi templomok közelében. Gyűjtőgátók járnak a sok szünvédesben, nélkülözés-

Olvassa el a Scherk arcvíz üvegen levő kis könyvecskét. Látni fogja, hogy csak az alaposan megtisztított bőr friss és szép, csak ez bír az egészséges szépség vonzóerejével. Scherk arcvíz tökéletesen megtisztítja a bőrt és az arcot ruganyossá, gyengéddé és rózsássá teszi. Üvegek és Le 62,103,164,300,475

Ez a könyv megad minden felvilágosítást

SCHERK PARIS - BERLIN - NEW YORK

ben kiszáradt lelkek ereszei alatt. Kezükben a világfelforgató eszmék tűzcsóváival. Az Egyház, mint a falu egyedüli és örök barátja, nem nézheti tétlenül és nem tűrheti, hogy ezek a betolakodott idegenek felgyűjtsák a lelkeket. Minden országban a falu lelke, a nemzet lelke; a falu élete a nemzet élete. Ha ez az élet beteg, a nemzet élete beteg. S ha ez az élet elpusztul, a nemzet élete pusztul el.

Ugyis éppen elég sok fekély éktelenkedik már ezen az ősi, egykor tiszta életben. Azok a lelki betegségek, eltévelyedések, amelyek eddig csak a városokban voltak ismeretesek, lassanként kikezdték már a falu életét is. Nem ritka már a vallástalan és templomkerülő ember a faluban sem. Itt is ott is hallani lehet már: mi szükség van az Egyházra, hitvallásos iskolákra, papokra, templomokra, vallásos intézményekre?

A vallástalanság nyomán jár az erkölcsi eldurvulás és elfajulás. A törvénytelen gyerme-

kek száma rohamosan emelkedik. S ami a legfőbb baj: a legtöbb helyen már nem is tekintik szegénynek ezeket az állapotokat!

A családi élet tisztaságát is ijesztő foltok mutatkoznak. Az elválások és a vadházasságok egyre gyakoribbak lesznek már a faluban is. A régi egyszerű és becsületes falusi házakban is megtanulták már azt, hogyan és miképpen lehet a gyermekáldást korlátozni. Mindenütt, minden vonatkozásban pusztul a régi erkölcs. Az élet külsőségeiben is. Viseletben, dalban, táncban romboló hatású divatok fertőzik az évezredes szent, tiszta hagyományokat és szokásokat.

Lehet-e csodálkozni ezek után azon, hogy az Egyház nem nézheti és nem is nézi tétlenül legkedveltebb gyermekeinek: a falu tisztavérű, tisztalelkű és egykor oly tisztaerkölcsű embereinek veszendőbe indulását a maga és a nemzet kárára. De nem nézi tovább tétlenül azt sem, hogy az a szociális igazságtalanság és nyomor, melybe a falu évszázadok nemtörődömsége, mulasztása vagy szándékos cselekedete társította, — részben oka, talaja és melegágya legyen ennek a pusztulásnak.

Két fronton veszi fel a küzdelmet az Egyház a faluért: lelki és anyagi fronton egyaránt. Előrséges kenyeret, biztonságos megélhetést, gondtalanabb életet követel a falusi emberek számára, hogy meg tudjanak tisztulni lélekben és erkölcsben a nyomor-mocsár iszapjától s fel tudjanak emelkedni arra a magaslatra, ahova a faluban született, pásztorokkal és halászokkal barátokozó, minden tanító példázatát a földműves „magvető” ember életéből merítő Krisztus állította.

Anekdóta-lexikon

I. OTTÓ görög királyt 1862-ben lemondásra kényszerítették és el kellett hagynia Görögországot. Ottó király Athénből Münchenbe ment, édesatyja udvarába, I. Lajos magyar királyhoz, ahol I. Ferenc József vigasztaló levele már várta. A levél így hangzott:

„Örülj, hogy a Gondviselés módot nyújtott arra, hogy bukásod méltóságteljes legyen.”

Ottó így válaszolt Ferenc Józsefnek:

„Vigasztaló soraidat köszönöm és kívánom, hogy a Gondviselés Veled szemben is hasonlóan kegyes legyen.”

IGNAZ PADEREWSKI lengyel zongoraművész, ki a világháború után csak politikával foglalkozott, a legutóbb (1935-ben) kijelentette, hogy visszatér egykori dicsőségének mezejére és kiveszi részét a zenei életből. Ebből az alkalmából egy varsói újságíró kérte, hogy szenteljen neki két órát, mert meg szeretné interjúolni.

—Ahl Önnek tehát az a szándéka, hogy egy új bibliát írjon! — e szavakakl fogadta az újságíró a hirneves zongoraművész.

— Miért? — kérdezte az újságíró.
— Mert az ön egyik kollégája csak tíz percig beszélgetett velem és négyszáz lapnyi terjedelmű kötetben írta meg életrajzomat. Azon tünődöm, hogy hány kötetet adhat ön ki egy kétórás interjú után.

NÉZZE EZT A TÉRKÉPET

Nem maradt város, község, falu, ahová a Sorsjáték szerencséje el ne ért volna!

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

A negyed sorsjegy ma mindenki reménysége. A játékosoknak óriási nyereményeket juttat és az ő révén segítjük az állami kórházak betegeit.

A negyed sorsjegy, kétszáz leiert, milliommossá teheti Önt. Emlékezzék a nyeremények özönére a húzás napján. Az emberek ezrei, tízezrei lettek boldogok és szerencsések. Egy negyed sorsjegy kétszáz lei, de ne feledje el, hogy értéke minden hónap 15.-én MILLIÓKAT tehet!

Az I. osztály húzása november 15.-én.

Vásároljon idejében sorsjegyet!

A pétervári női zászlóalj

— Ismeretlen lapok a világháború történetéből —

A. A. Noskoff tábornok emlékirata.

Fordította: Fodor Viola

Erdekes irás került a kezünkbe: Noskoff orosz tábornoknak, a III. orosz hadsereg vezérkari főnökének, a „Der Mann, der Tannenberget verlor” és „Der Schicksalweg des letzten Zaren” című, nagy feltűnést keltett művek szerzőjének németnyelvű háborús visszaemlékezései. Ismeretlen, kitépelt lapok a világháború történelmének hatalmas könyvéből.

... A szeszélyes, kiszámíthatatlan sors úgy akarta, hogy életem nagyon színes, nagyon mozgalmas, sőt gyakran drámai feszültségű legyen: parancsnokság a világ tulsó végében, (Mandzsuriának a Japán elleni harcában) tudományos és katonai kutatóutak, bizalmas megbízatás a nagyvezérkarban a világháború előtt, stb. Megrázó események egész sorozata pergett le szemem előtt. Szoros barátságban álltam emberekkel, akik a világtörténelmet csinálták. Láttam embereket nagyra emelkedni és mélyre süllyedni; láttam derék bajtársakat elhullni a dicsőség mezején, másokat elmozdítani a forradalom hullámaiban. Általában a háború a halállal, a Péter-Pál erőd nedves kőfalához tapadva, s az utolsó pillanatban, csodával határos körülmények között megmenekültem. Nem csoda tehát, ha egy-egy nap, egy-egy óra kitérülhetetlenül emlékezetembe vésődött s emlékezetemben fog élni az utolsó óráig, amikor a nagy mennyei trombita hívására örökre bevonulok elesett, öreg bajtársaim végtelen hadseregébe.

Az azonban, amit most fogok elbeszélni, a legnagyobb, a leghihetlenebb élmény. Amikor először találkoztam az asszonnyal, — mint frontarcossal.

Lázás munka a főhadiszálláson

1917 július 1-ét írunk.

A cári korona már összeomlott s az ideiglenes kormányzat lelke: Kerenski.

A lengyel földbirtokos, Budslow, tágas és büszke udvarházában, nem messze az 1915-ben olyan híressé vált Molodetsnótól, — lázas tevékenység uralkodott ezekben a napokban. A 3. hadsereg vezérkara áttörési kísérletet készített elő. Néhány napon belül az orosz hadosztályoknak a német hadvonalakat meg kellett támadniuk, szétszórniuk és megsemmisíteniük. Mint a hadsereg főszállásmestere, nekem kellett elkészítenem a tervet, melynek alapján a Smorgon és Krewo közötti német hadállások rajtaütésszerű meglátmadása megtörténik. Egy hatalmas hadsereg főszállásmesterének a munkája már maráiban véve is nehéz és felelősségteljes; ez a mostani feladat tehát, az előző évek annyi véráldozata után és az akkori helppolitikai körülmények között különösen súlyos volt. Tekintettel kellett lennem mindenekelőtt a nagy átalakulásra, mely a forradalom természetes velejárója volt. Erőink az összeroppanásig meg voltak terhelve. Ehhez járult még a nagy sietség, mellyel feladatunkat el kellett végeznünk. Az ideiglenes kormányzat urainak — s közülük természetesen Kerenskinék, akinek a saját helyzete is már erősen ingott — sürgősen valamelyes harctéri sikert kellett fölmutatniuk, mert — mint hatalmas árvány — a láthatáron már fölűnt Lenin roppant alakja

„Naidenow önkéntes aláztasan jelentkezik!”

Ennek a lázas, zaklatott munkának közepette lépett be hozzám a tábori csendőr és jelentette:

— Kegyelmes uram! Egy önkéntes óhaj-tana Önnel beszélni!

— Az ördögbe velet! — barsogtam. — Majd később!

Rövid idő múltán ismét megjelent a csendőr:

— Kegyelmes uram, az önkéntesnek nagyon sürgős jelenteni valója van. Egy órán belül Péterváron kell lennie!

Pétervár... Kerenski... sürgős jelentés... Isten tudja, ki ez az önkéntes és mit akarhat! Napoként jönnek hozzám különféle alakok a legkülönbözőbb megbízásokkal és mindenik valami fontos személyiségnek képzeletű magát. Ez azonban Pétervárról jött s ez egészen más színezetet ad a dolognak. Ha nem fogadom azonnal, Péterváron nyomban összedugják a

fejüket a hatalmasok és megvitatják az öreg cári generális gögös magatartását. S nem szabad elfelejtenem, hogy jelen pillanatban még Kerenski emberei a korlátlan urak.

— Jól! — mondtam. — Jövök!

A városzobában fiatal katona csapta össze előttem a bokáját. Pompás, hibátlan tartása tiszta öröm egy öreg hadfi számára. — s ritka jelenség ezekben a fegyelmetvesztett, forradalmi napokban. Az önkéntes egészen fiatal legényke még, lágy, szinte gyermeki vonásokkal, ami még jobban feltűnik kifogástalanul katonás tisztelgésénél.

— Naidenow önkéntes aláztasan jelentke-

„Istenhozott” helyett gúny és megvetés

Husz nappal később megtörtént a hihetetlen:

az első, asszonyokból és leányokból álló zászlóalj megrohanja a németeket Krewónál.

Itt valamit közbe kell iktatnom. Az egész világon, — első megjelenésüktől az orosz fronton, — sokat írtak és beszéltek a világháború amazonjairól. De soha nem mondtak és írtak rólok — legalább is a nagy nyilvánosság számára — semmi olyat, ami valóban pontos és hiteles adatra támaszkodhatna. S bár a tény maga valami egészen szokatlan és meglepő volt a mi felvilágosodott évszázadunkban, — mégis, az általános érdeklődés erről a rendkívüli érdekfeszítő témáról rövidesen sokkal fontosabb dolgokra terelődött: Németország utolsó, kétségbeesett küzdelmére készült a világ ellen; — létért, vagy nemlért harcolt most már. És egymásután gomolyogtak az események. Oroszországban egyik véres átalakulás a másikat érte; ezek és ezek hulltak el minden nap, minden fronton. Versaillesben békét kötöttek, ami minden volt, csak béke nem, s a háborús állapotok állandósították — más formában. Pépztártékelés és aláértékelés, gazdasági válság, gond mindenfelé. Ugyan kinek lett volna ideje ezekben a lázas napokban arra, hogy asszonyokkal, leányokkal foglalkozzék, akik elég esztelenek voltak ahhoz, hogy meleg otthonukat elhagyva, férfiak módjára lövészárkokba feküdjenek és véres rohamra menjenek.

En, magam, természetesen ellene vagyok az asszonyok hadviselésének és úgy hiszem, hogy a világ minden józanul gondolkozó férfia osztja ezt a felfogásomat. Természetellenes és kigunyol minden érzést és hagyományt. És mégis: én csodáltam ezeket az asszonyokat!

Senki sem kényszerítette és nem is kényszerülhetett őket ide, a világháború izzó poklába, hogy szembeszálljanak a világ legjobb, legkiválóbb katonáival. Semmi tisztelet, semmi küüntetés nem várt rájuk. — hiszen maga a Haza is lángokban állt. Dicsőség és köszönet helyett csak szörnyű fáradtság, mocok és halál, sebesülés és nyomorékság várt rájuk. Voltak közöttük polgárasszonyok és leányok; asszonyok, akiknek férjeik, apjuk, vagy fivéreik szintén a fronton voltak, vagy már feláldozták életüket a szent orosz föld védelmében; magasabb körök leányai, diáklányok, parasztasszonyok, munkásnők és alkalmazottak gyárakból és irodákból.

És mégis... Szinte felfoghatatlan és megmagyarázhatatlan az az ellenséges magatartás, mellyel az orosz katonák ezt a női hadosztályt fogadták

I. Kt.: AZ OROSZ TITOK

Egy Oroszországot megjárt mérnök szenzációs tapasztalatai az orosz élet két-két napjáról, álmairól és valóságairól. — A legpozitívabb és legérdekesebb könyv, ami eddig a magyar irodalomban a Szovjetről megjelent

Ara 40 lei és 15 lei portó.

Kapható: könyvosztályunknál.

zik Excellenciád előtt! — mondta. Erdekes. A hangja is egészen fiatal fiúé, aki még nem jutott túl a kamaszkoron. Feltűnően dallamos hang volt ez, mely sehogyan sem illett a füstből kimart gégek rekedt hangjához, amit itt, a fronton annyira megszoktunk.

— Mit akar? — kérdeztem. — A pétervári női zászlóalj parancsnoka jelenti általam, hogy a zászlóalj néhány napon belül Excellenciád rendelkezésére áll!

— Női zász...? — kérdeztem elámulva. — Parancsára kegyelmes uram! Zászlóaljunk részt akar venni a küszöbönálló ütközetben!

— Női zászlóalj? — kérdeztem most már egészen fellelkessedve. Hosszu, eseménydús életemben elég alkalmam volt hozzászólni a meglepetésekhez, sőt még az ugynevezett lehetlenségekhöz is. Ilyet azonban még nem éltem át: női zászlóalj!

Purcsa arcot vághattam, mert az önkéntes minden katonás férfiasága mellett sem tudott egy mosolyt elnyomni.

Csúfolódás, gúny, megszegyenítés, — ez volt az „Istenhozott”, amit ezek a frontra érkező női tartalékosok férfi bajtársaiktól kaptak. Egyetlen jó szó nem volt számukra. A természetből lágy, jólelkű orosz frontarcost ennek a női hadosztálynak már a pusztja megjelenése is felbőszítette. Lélektanilag talán meg is magyarázható ez a kellemetlen viselkedés. Szegény, elgyötört katonának talán tudatalatt egészen eddig a pillanatig az volt az utolsó, szavakkal soha ki nem mondott reménye, egyetlen fényugár, mely három esztendő borzalmas szenvedésén néha átvillant. — hogy egyszer mégis csak hazatérnek, a családi tűzhely mellé, a béke áldott honába, s viszontlátthatják asszonyaikat, menyasszonyaikat. Talán most ez az álom törött össze bennük — bár ezt soha be nem vallották. Szép álom a szerető, gyöngéd, anyáskodó asszonyról, aki minden gyilkos férfiúi harc fölött trónol, elérhetetlen szentségben és tisztaságban.

Éltrekelte legendák

S ezek az asszonyok és leányok — gyűlölet és gúny közepette, sértegetve és kinevetve saját katonatársaiktól, akiknek támogatására oly messze eljöttek a meleg otthonról, — belevetették magukat a harcterek tálongó lövészárkaiba és harcoltak, mint az oroszánok.

A régi idők hőselkű asszonyairól szóló ősrégi legendák életrekeltek és valósággá súlyosodtak itt, 1917 nyarán.

Ezek az asszonyok, a világháború amazonjai, vérrel és halállal pecsételték meg lángoló hazaszeretetüket.

(Jövő vasárnap folytatjuk).

SZÍNHÁZ

AZ ORADEAI SZÍNHÁZ MŰSORA:

November 12-én, csütörtökön este 9 órakor: Szent Johanna.

Péntek délután 5 órakor: A néma levante. (Olcsó helyárrakkal). — Este 9 órakor: A pármal hercegnő.

Szombat délután 3 órakor: Méltóságos asszony. (Olcsó helyárrakkal). — Délután 6 órakor: Urilány (Olcsó helyárrakkal). — Este 9 órakor: Csavargólány.

Vasárnap délután 3 órakor: A néma levante. (Olcsó helyárrakkal). — Délután 6 órakor: A pármal hercegnő. — Este 9 órakor: Csavargólány.

Hétfő délután 5 órakor: Mézeskolács. (Olcsó helyárrakkal). — Este 9 órakor: Hamlet.

— Szent Johanna bemutatója. Csütörtökön este kezdi meg a cluji Magyar Színház 14 napos oradeai vendégjátékát. G. H. Shaw Szent Johanna című darabjával. A színház mindent elkövet, hogy a darabot, e remekművet megfelelő előadásban hozza ki. A teljesen új díszleteket Rajnai Sanci és Kudelász Károly készítették. A Szent Johanna csak csütörtökön este kerül színre rendez helyárrakkal.

— Pármal hercegnő. Pénteken este lesz az idei szezon első operett bemutatója, amikor Szilágyi-Dolecskó nagyszerű operett újdonsága a Pármal hercegnő kerül színre. A pármal hercegnő pénteken este és vasárnap délután 6 órakor lesz a színház műsorán rendez helyárrakkal.

— Néma levante pénteken 5 órakor olcsó helyárrakkal.

KÖZGAZDASÁG

Megmaximálták Timisoarán a bőr, cipő és gyarmatárukat

Timisoara. Saját tud. A városi ideiglenes bizottság az élelmiszer- és szállodai árak után most a bőr- és gyarmatárak maximális árát állapította meg. A maximális árak a következők: Bőrárak: talpbőr vágva 230—240 lei kilónként, egészben 210—220, fekete bőr vágva 220, darabáru 185 lei kilónként, boxbőr négyzetláb-mértékben 54 és 48, Pittling-box bakancsnak 40—45 lei. Chevreaux-bőr, belföldi 60 lei, belsőbőr 20—25 lei. Cipőárak: férficipők box, vagy marhabőrből mérték után a cipésznel 450—500 lei, gyári áru 350—450 lei, félcipő mérték után 400—450, gyári 300—400, parasztszima 500—600, bocskor 120—180, bakancs vásári áru 280—320 lei, női és gyermekcipők mérték után 400—450, gyári áru 200—400. Talpalás sarokigazítással férficipőknél 100, női- és gyermekcipőknél 75 lei. Gyarmatárak: Rio-kávé pörköltve, kiskereskedelmi forgalomban 145 lei kilónként;

Morning-tea, konzumáru 180 lei kilónként, 5 dekán alul 2 lei dekája; főzőcsokoládé kilója 90 lei, 10 dekán alul dekája 1 lei; makaroni ládából kilónként 20 lei; mandula 180, mustár kímérve 40, eredeti csomagolásban 50 lei; dió 15, eltörve 60; aszalt szilva 16, só 3.50—4 lei kilónként, olajbogyó 40. Egyéb közszükségleti cikkek: mosószappan gyári áru 20, házi 24; keményítő 16, porszóda 5—6; napraforgóolaj finomítatlan 32, finomított 40; olaj Sfinx márkájú 70, görög olaj 100, francia vagy olasz táblaolaj 150 lei. Az időközi bizottság a már megállapított burgonyaárakat megváltoztatta. Rózsa- és belinti burgonya 2.50 helyett 3, Woltman-fajtájú 2.50 lei. Újából megszabott bizonyos tűzifaárakat is. Bükkfa méterje vágva, felaprítva és házhoz szállítva 320, kevert tölgy 350. Szatócsnál és fakereskedőnél 100 kiló tűzifa 65 lei — utóbbinak házhoz is kell szállítania azt.

Téli gazdasági és háziipari tanfolyamok. Az EGE tervbe vette, hogy az idei tél folyamán több kéthetes gazdasági tanfolyamot rendez, olyan központibb fekvésű községben, amelyekben megfelelő érdeklődés mutatkozik és a tanfolyam rendezéséhez szükséges kellékek (mint megfelelő terem, a szomszédos községekből jelentkező ifjak részére megfelelő szállás, az előadók részére is szállás és ellátás) biztosíthatók. A tanfolyamok a mezőgazdasági termelés összes tudnivalóit dióhéjban felkarolják. Ismertetik a tanfolyamok az állattenyésztés, növénytermelés, kertészet, szőlészet, borászat, tejgazdaság stb. terén mindazt, amit egy kisgazdának tudnia kell. A gazdasági tanfolyamok két hétig tartanak és az esti órákban, ahol lehetséges és szükség mutatkozik, fafaragó, kosárforgó, len, kender, gyékény, szalma, stb. feldolgozó háziipari tanfolyamok is tartatnak. Az előkészítő munkálatok már feladatban vannak. Eddig több, mint 20 község kérte az egyesülettől tanfolyamok rendezését. Ez ügyben a megkeresések az EGE-hez intézendők. Cim: Cluj, Str. A. Muresan 10.

Franciaország visszavonta a svájci szerződés felmondását. Párizsból jelentik: A francia kormány hirdményt adott ki, amely szerint a svájci-francia kereskedelmi szerződés és annak valamennyi kiegészítő megállapodása október 31-én túl is érvényben marad, egyelőre határozatlan ideig. A szerződést a kormány szeptember 30-ikára, az áremelkedésekre való hivatkozással mondta fel, később azonban rövid tárgyalás után október 31-ig meghosszabbította. A francia és a svájci frank végrehajtott értékesítése után a francia kormány jónak látta a felmondás visszavonását.

VETŐMAG KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR CLUJON. A EGE 1937 február hó 21—27 napjain Clujon ismét megrendezi szokásos téli vetőmagkiállítását. A kiállításon bemutatásra kerülnek az összes gabona, kapás, takarmány, fű, zöldség, virág, gyógynövény és mézélő növénymagvak, gumók, növényvédelmi szerek, műtrágyák, stb. A kiállítás igen kedvező alkalmat nyújt a gazdaközönség számára vetőmag feleslegének értékesítésére és vetőmag szükségletének beszerzésére egyaránt. A gazdaközönség körében igen élénk érdeklődés nyilvánul meg már is a minden eddiginél gazdagabbnak ígérkező vetőmagkiállítás és vásár iránt. A kiállítás az EGE székházában lesz és arra csak minták küldendők. A kiállítás tudnivalóit a napokban küldi ki az egyesület. Egyszerű levelezőlapon való megkeresésre bárkinek készséggel küld prospektust az EGE, címe: Cluj, A. Muresan 10.

A MAGYAR KÜLKERESKEDELMI HIVATAL PROPAGANDA-FILMEKET KÉSZÍTETT A MEZŐGAZDASÁG FEJLETTSÉGENEK IGAZOLÁSÁRA. Budapestről jelentik: A velencei filmversenyen aranyéremmel tüntették ki a Budapest-fürdőváros című filmet, amelynek pompás felvételeit Somkuti István operatőr készítette. Somkuti István most hónapokon keresztül a vidéken több különböző témájú kulturális filmet készített a Külkereskedelmi Hivatal részére. A Magyar Film Irodában most végzik a filmek utolsó simítását, amelyek rövidesen elindulnak külföldi utjukra, hogy a magyar mezőgazdaság fejlettségét világszerte igazolják.

Sighet városa piacot keres. Saját tud. A városi tanács nagyszabású városrendezési tervet készített, amelynek megvalósításához már hozzá is fogtak. Nagy gondot okoz a piac kérdése, mert vásárcsarnok építésére nincs pénz. A város egyezséget kötött a görögkeleti egyházzal egyik ingatlanra, s minden valószínűség szerint ide helyezik a piacot.

Nyílt levél mindazokhoz, akiket e sorok érdekelnek

Egy angol tudományos folyóirat legutóbbi számában írja, hogy az Amerikában nemrég felfedezett — ma már világhírűvé vált — gyógynövény és annak kivonata, amelyből a Gastro D. olyan — eddig még ismeretlen — anyagokat tartalmaz, amely a szervezetre, az egész emberi organizmusra és a test sejtjei egész életére olyan hatással vannak, hogy azoknak úgy fizikai, mint kémiai működését a lehető legkedvezőbben befolyásolják. Így tökéletesen érthető azok a rendkívüli eredmények, amelyeket a Gastro D. kezelés gyomor és bélbántalmaknál, vese-, epe- és májbetegségeknek, hányingernél, szédülésnél, ideges zavaroknál, makaes fejfájásnál, stb. felmutat. A legtekintélyesebb tudósok állapították meg, hogy egy rövid Gastro D. kúra nemcsak csillapítótól hat, hanem teljesen megszünteti a betegség okát s így tökéletes gyógyulást idéz elő.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériáiban, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Gazdasági munkásokat küzvetit az EGE. Közeledik az új esztendő és ezért az EGE már most felhívja a falusi gazdakörök vezetőségeit, hogy sziveskedjenek összeírni a községből azon megbízható, jóra való, tisztességes kisgazdák, munkások és gazdaijak neveit, akit más községen, gazdaságban alkalmazást keresnek (béres, kocsis, kanász, juhász, béresbíró stb.) A bejelentések az EGE-hez küldendők be Cluj, A. Muresan 10. Hasonlóképpen felkéri az EGE a birtokos osztály tagjait is, hogy amennyiben gazdasági alkalmazotakra van szükségük, sziveskedjenek bejelenteni az egyesülethez.

Hihetetlen de mégis igaz!

Egy slatinai kereskedő milliomos lett

A nagy szerencsés sorsjegyelárusító, a „HERMES” után eddig is sok új szerencsés nyerő vált milliommossá. Az új milliomosok sora e hó 15-én megejtendő újabb húzás alkalmával újra meg fog növekedni.

Egyik megyeszékhelyen, Slatinán, ahol az élet egyhangú és nem sok változatot nyújtó, egy bórkereskedő bizalommal fordult a „HERMES” sorsjegyelárusítóhoz. Több nap és hét telt el, anélkül, hogy az elárusító részéről hírt kapott volna és Banu Joan, aki a 64630 számú sorsjeggyel játszott, már-már elveszítette minden reményét aziránt, hogy a legkisebb nyere-ményhez is hozzájusson.

A nagy szerencse elárusító, a „HERMES” mégis megörvendeztette a szerencséje elé oly

bizalommal tekintő játékos, amennyiben a 64630 számú sorsjeggyel kihúzták a legnagyobb nyereményt, a 12 millió leit.

Ez az óriási nyeremény a fővárosban nagy port vert fel, különösképpen pedig Slatinán, ahol az osztálysorsjáték bevezetése óta egy ilyen tekintélyes nyereményt nem fizetek még ki. Még ma is Slatina város nagy örömben van.

Egy felejthetetlen élmény volt, amikor a 12 millió leit kifizették: a bucaresti főelárusító telefonon értesítette vidéki fiókját, aki viszont a szerencsés nyerőt boldogította a hír továbbításával. A nyerő, Banu Joan már házat is vásárolt és kibővítette bórkereskedését, mindezt annak a szerencsének köszönve, amelyhez őt a HERMES juttatta.

Slatinán éjjel-nappal erről az esetről beszélnek és nemcsak a városbeliek, hanem a vidékiek is, akik eddig még nem nyertek a sorsjátékon, ezen nagy nyeremény miatt a HERMES cégtől vásárolják a most meginduló játék első osztályára a jegyeket, tekintve, hogy ezen cég rövid időn belül 7 alkalommal fizetett ki nagyszámú nyereményeket.

KERESZTREJTVÉNY

ROVATVEZETŐ: CSURÓS EMILIA.

43. (236.) szám.

Beküldte: Fodor Olga

„Anyám, ha egyszer végre visszatérek és ott maradok mindörökké nálad... Ősz lesz tudom, biborfény cikáz, rőt esti láz.”

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64
65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128

Beküldendő sorok: Vízszintes: 1., 15., 94., 124., 125. Függőleges: 1., 37., 45., 46., 47., 70., 78-a. Beküldési határidő: november 19.

Vízszintes sorok:

1 A legnagyobb modern magyar lírai költő, (1885—1936). A Magyar Tudományos Akadémia tagja. 15 Híres regénye (a nyíl irányában). 17 Szomorú költemény. 18 Elbeszélő költemény. 19 Cserep, németül (r = n). 20 Jegyző, idegen nyelven. 21 Nemreg elhunyt magyar író v-neve (i = y). 22 Róvás. 23 Fordítva: Alsunk benne. 24 Wilde Oszkár regénye. 28 Az 1. vízszintes műve. 29 L. u. r. 30 Mimelem, magyarul. 32 Rag. 34 Két verssor összevált. 36 Biróság tagjai. 37 Régi római pénz. 38 Személy névmás. 39 Kiván. 40 Radványban van. 42 Napszak mássalhangzó. 43 Költői műfaj. 44 Tyukbetegség. 46 Fizetség. 49 Érti, keverve. 50 Fordítva: orosz folyó. 51 Fának van. 52 Házat tetőznek vele (ékezet tör-lendő). 53 Szajviz. 55 Angyal rang. 56 Ékezettel, fém. 57 Kettős mássalhangzó. 58 Ford. Női név + s. 59 Let-karit. 61 Idegen személynév. 62 Sir. 63 Nagy folyó. 64 Tapos, össze-vissza. 65 Sin, magánhangzó nélkül. 66 Egészen friss. 67 Ilyen zínész is van. 68 Csáky, két utolsó betűje. 69 Két egyforma mássalhangzó. 71 Bika, németül (felesleges mássalhangzó kettőzés). 72 D. N. N. A. R. 73 Gyermekek sírás. 74 Kutya. 76 Fordítva és ékezettel bányá része. 77 Német „nélkül” kiejtés szerint + latin kötőszó. 78 „Ulah” mássalhangzó. 79 Dac, magánhangzó nélkül. 80 Idegen számrövidítés. 82 Odda. 83 Fegyver. 84 Leánynév. 85 Indulatsz. 86 Lábunkon viseljük. 88 Egymást megelőző magánhang-zók. 90 Madárszaj. 91 Rag. 92 L. + lefizeti. 94 Az 1. vízszintes szülőhelye. 99 Vizinővény más-salhangzó. 100 Idegen férfinév. 102 Ilyen író is

van. 105 Forditva: Az okozat szülőanyja. 106 Bi + világrész. 107 Költők. 108 Forditva: E-vel a végén, kasza németül. 110 Hamis spion. 112 Ijedni. 114 Lbgcn. 116 Ecce Homo. 120 Angolna, németül. 121 Ma esett csapadék. 123 Egyforma mássalhangzó. 124 Világhírű volt ezen a téren is az 1. vízszintes. 125 Vízsz. 1. 1912-ben megjelent verskötetete. 128 Hontalan.

Függőleges sorok:

1 A vízsz. 1 1920-ban megjelent verskötetete. 2 D-vel, munka. 3 Járkál. 4 Első betűjét utolsó-nak téve, dudva. 5 Az Alpok egyik keleti csúcsa. 6 Gyermekek sírás. 7 Minta. 8 Dunai, keverve. 9 Yldó. 10 Ilonka szomorkodik. 11 Idegen helyeslés. 12 Fordítva: ellentétes kötőszó. 13 Arad-vármegyei nagyközé. 14 Személynév + papírmérték. 15 Jótékonykodtam. 16 Fordítva: második betűjét elsőnek téve két kérdőszó. 19-a Ezeket a vízben fogják. 21 Ékezettel, kenyeret vágunk ilyet + e. 22-a Utolsó betűjét második-nak téve, férfinév. 25 Ő írta Monte Cristót (ke-resztnévenek kezdőbetűjével). 26 Véglet. 27 T-vel, rávág. 31 ...ge havasi állat. 33 Spanyol költő. 34 Hangulatos vers. 35 Űrmérték rövidítése. 36 Spanyol költő, az ő verseiből is fordított az 1. vízszintes. 37 Első regénye a vízsz. 1-nek, amely-t a Magyar Tudományos Akadémia Péczely-díjjal tüntetett ki. 41 „Ida” betűi vegyesen. 44 Egyenlítő vidéki vadon. 45 Az 1. vízszintes re-génye. 46 Novellájának címe. 47 Az 1. vízszintes regénye. 48 Az „Égő csipkebokor” írója keresz-tneve kezdőbetűjével. 52 Zongora. 54 Titokban jö-tékonykodik. 58 Háztartási konyha eszköz. 60 Indulás, közismert idegen szóval. 63 A mada-

rak királya. 69 Az 1. vízszintes verskötetete (for-ditasok). 70 Magyarországon az 1. vízszintes volt az elnöke. 75 Drágakő. 78-a Az 1. vízszintes felesége. 81 Műtétet végez. 84 Mássalhangzó ki-ejtve. 87 Őv + folyadékot borít ki. 89 Keleti nagyúr. 90 Csokoládémárka. 93 Fiutestvérem. 94-a Az utolsó kettős mássalhangzó. 95 Bárány becézve + színháznál használják. 96 Régi ür-mérték. 97 Dl + Kreozotban van. 98 Kicsinyítő rag. 101 Kézimunkások. 103 Nővény része + Női név (ékezet nélkül). 104 Lánynév + j. 109 Névelő-vel, leánynév 111 Erdei vad. 113 Betűt vet +) eszik. 115 Borsod, mássalhangzó. 115-a Magyar uszó neve, a százméteres gyorsúszás olimpiai bajnoka 117 Szép Ernő drámája. 118 Mással-hangzó, kiejtve. 119 Első betűjét utolsó-nak téve, fakó, németül. 122 Kérdőnévmás. 124-a Dti. 128 Betű, ahogy a gyermek kiejti. 127 Tan, mással-hangzó.

41. számú keresztrejtvényünk helyes meg-fejtése: (Beküldte: Papp Mózes.)

Vízsz. 1. Krisztus királysága ünnepének minden évben való megülnését rendeli XI. Pius pápa. 17 Vil. Shakespeare. 25 Pakocs Károly. P. K. 34. Arany János, Mécs. Füg. 1. Kölcsey F. 20. Sancta simplicitas! 30. Knežich Károly. 38. + 40. + 41. Imitatio Christi.

Megfejtették: Wéber Antal, Rónay Jenő, Szabó Józsefné, Mártonffy Zoltánné, Szabó Illés, özv. Zákonyfi Antalné, Benedek Judit, Mésztrik Ka-tó, Dombrády Ferenc, Balázs Gergely, Szász Sándor, Szentpétery András, Kállay Lajos, Bándy Árpád, Törgyéky Jenő, László Antal, Badics Béla, Lónay Ödön, Szabó Béla, Tedeschine fel-torjai Pethő Anna, Búzás Imre, Fecser Mihály, Szász M. Blanka, Márton Emília, Zabolai B. Má-ria Terézia, Stifter Béláné, Adámkócs Aladár-né, Lázár Béla, Páll V. Géza, Páll Jenő, Simon Mária és Zoltán, Kovásznai Evike, Kovács Ilon-ka, Kelemen Sári, Sándor Margit, Horváth Géza, Kerekes Zoltán, dr Geréb Ödön, Mayor Géza, Torday András, Kiss Jenő, Boros Katalin.

A sorsoláson Kerekes Zoltán (Glu) nyerté meg a kisorsolt regényt. Postára tettük.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel. (Az állástörvények 33. sz. cikkének kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lel.

Lakás

Kiadó
2 szobás előszobás, für-dőszobás magánház. — Oradea, Str. Dr. I. Ciordas 36. szám.

Egy szoba-konyhás lakás nov. 15-re kiadó. Oradea, Str. Axenta Sever 12.

Kapualatti
butorozott szoba, kül-lön előszobával, eset-leg ellátással is kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga No. 7.

Butorozott szoba
teljes ellátással no-venber 1-re kiadó. Str. Ciordas No. 50.

Két utcai szoba
konyha és mellékhelyi-ségekből álló lakás ki-adó. Oradea, Str. Lea-zánului 12. sz.

Kiadó
egyszobás lakás. Ora-lea, Str. Dimitrie Can-omir 55. és Str. Pavel 17. szám.

Adás-vétel

Eladó
ebédlő kredenc, asztal és egy 6 karú csillár. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Szép fajgalombok
eladók. Oradea, Strada Episcopul Radu No. 11.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindentűt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Különféle

ŐSZI ÜLTETÉSRE
gyümölcsfát, fenyőt, bukszust, rózsát nagy készlet miatt nagyon olcsón árusít **CZIRA** kertészet. Oradea, Str. Prága 24.

Kifutó fiut és leányt, nagyobb azonnal fel-veszek. „Duna” bodega, Oradea, Str. Reg. Carol No. 1.

Ügyes varrólanok
felvételnek Papp Fe-renc női szabónál, Oradea, Str. Reg. Ca-rol II. No. 19.

Ha fáj a lába, vagy lúdtalpa van, csl-náltasson cipőt az Apolló szalonban, hol elegáns és tartós ci-pőt kap. Oradea, Bul. Regele Ferdinand 12., „Apolló” palota.

MAGAS
árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bár-milyen mennyiségben, **HERBST** órástervező Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

Gyomorégés, és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epe-baj ellen biztos hatású a Magotin gyomorpor. Ára 60 lel. Leraikat: Csanda gyógyszerár, Oradea.